

บทความวิจัย

เรื่อง ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์

โดย

นางสาวชัชฎา ศรภัทรทวี

รหัสนักศึกษา 05590597

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของสาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อเรื่องบทความวิจัย	ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์
ผู้เขียน	นางสาวชัชฎา ศรภัทรทวิ รหัสนักศึกษา 05590597
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ดร.สิริชญา คอนกรีต
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน โดยศึกษาผ่านนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ที่ได้รับการตีพิมพ์และแปลเป็นภาษาไทยทั้ง 3 เล่ม

ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ทั้ง 3 เล่มมีดังนี้ ค่านิยมด้านความงาม ประกอบด้วย ความงามด้านร่างกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมความงามที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยมความงามที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิประเทศ และค่านิยมความงามที่บ่งบอกถึงชนชั้นทางสังคม ส่วนความงามด้านมารยาทพบว่าเป็นมารยาทที่ผู้หญิงในราชสำนักในสมัยอดีตพึงปฏิบัติ ค่านิยมทางเพศพบว่าเป็นค่านิยมที่เกิดจากแนวคิดของลัทธิขงจื้อ ประกอบด้วย แนวคิดสามค้อยตาม สี่คุณธรรม และแนวคิดการถือพรหมจรรย์ ซึ่งเป็นกรอบการปฏิบัติตนของผู้หญิงในสมัยก่อน สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงที่ถูกกดทับให้อยู่กับหน้าที่ของ “แม่” และ “ภรรยา” ค่านิยมด้านความประพฤติพบว่าเป็นความประพฤติที่เกิดจากคุณธรรม ประกอบด้วย ความกตัญญู ความเมตตา และความจงรักภักดี ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สำคัญของคนจีนและคุณธรรมทั้งหมดที่กล่าวมามีความสอดคล้องกับแนวคิดของขงจื้อ ค่านิยมที่เกิดจากความสามารถ ประกอบด้วย ความสามารถด้านศิลปะในสมัยอดีตที่ขงจื้อนั้นใช้สำหรับขัดเกลาบุคลิกในสังคมและความสามารถด้านปฏิภาณไหวพริบ ซึ่งเป็นค่านิยมที่เป็นที่ชื่นชมของผู้หญิงในยุคปัจจุบัน

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

งานเขียนประเภทนวนิยายเป็นรูปแบบงานเขียนที่มีเนื้อหาใกล้เคียงความเป็นจริง มักจะสะท้อนถึงสังคมในช่วงสมัยนั้นๆ ดังคำกล่าวของตรีศลิป บุญขจร (2521 : 5-10) ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ทั้งนี้เพราะนักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนคน 3 คน คือเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนในรุ่นนั้นๆ และเป็นพลเมืองของสังคม นักเขียนจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสังคมในยุคสมัยของตนได้” นวนิยายแปลจีนเข้ามาในประเทศไทยสมัยรัชกาลที่ 1 เริ่มจากการแปลพงศาวดารจีนเรื่องสามก๊ก และไซฮั่น การแปลพงศาวดารสองเรื่องนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จนส่งผลให้เกิดการแปลพงศาวดารจีนต่อมาอีกหลายรัชกาล ต่อมาในระยะหลังนี้นวนิยายประเภทกำลังภายในเป็นที่นิยมอ่าน นวนิยายแปลจีนกำลังภายในเรื่อง มังกรหยก เป็นนวนิยายแปลจีนชุดแรกที่เขียนโดย กิมย้ง ในปัจจุบันนวนิยายแปลจีนยังคงเป็นที่นิยมอ่านอยู่โดยทั่วไปหนึ่งในนวนิยายแปลจีนที่ได้รับความนิยม คือ นวนิยายที่ประพันธ์โดย *เทียนลู่* นักเขียนหญิงสาวชาวจีนผู้มีชื่อเสียงมาจากเว็บไซต์เซียเซียงซู่ห่วยวน (Xiaoxiang Academy) ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ลงพิมพ์นวนิยายสำหรับผู้หญิง เรื่องที่ได้รับความนิยม คือ นวนิยายแปลจีนชุด สาวงามบรรณาการ เรื่อง *เพชรยอดบัลลังก์*

นวนิยายแปลจีนเรื่อง “*เพชรยอดบัลลังก์*” เป็นเรื่องราวของ ชิงเฟิง บุตรีคนรองของสกุลชิงหนึ่งในสามสาวงามบรรณาการที่ถูกส่งตัวมายังวังหลวงต่างแคว้นด้วยการบังคับของจักรพรรดิเขียนหญิง เทียน แม้ว่าชิงเฟิงจะทำทุกวิถีทางเพื่อหนีจากการเป็นเครื่องบรรณาการ แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถหนีได้ จำต้องเข้าวังเพื่อถวายตัวอยู่ในวังหลวง อันเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวการแก่งแย่งอำนาจระหว่างพระสนมที่ต้องการปกป้องตนเอง และพี่น้อง กับสองเฮาที่ต้องการกำจัดทุกคนที่ขวางทางเพื่ออำนาจทางการเมือง นอกจากนี้นวนิยายแปลเรื่อง *เพชรยอดบัลลังก์* ยังถ่ายทอดชีวิตของข้าหลวงที่ทำงานอยู่ภายในวังหลวง และกล่าวถึงการแข่งขันของเหล่านางในเพื่อขึ้นเป็นคนโปรดขององค์จักรพรรดิ

จากการศึกษาเบื้องต้นนวนิยายแปลจีนเรื่อง *เพชรยอดบัลลังก์* ทั้ง 3 เล่ม มีความน่าสนใจเกี่ยวกับค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงจีน โดยธรรมชาติของค่านิยมเป็นเรื่องของจิตใจที่แสดงออกมาในรูปแบบของความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำ ดังนั้นค่านิยมจึงมีความหมายว่า สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นประจำที่ช่วยตัดสินใจในการเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ และค่านิยมนั้นยังมีการพัฒนาอยู่เสมอซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงทั้งค่านิยมความงามด้านร่างกาย ค่านิยมความงามด้านคุณธรรม ค่านิยมความงามด้านการประพฤติ และค่านิยมความงามด้านความสามารถ ซึ่งสะท้อนผ่านการเล่าเรื่องการแข่งขันชิงอำนาจภายในวังหลวง

ระหว่างสองเขาและพระสนมที่เป็นบรรณาการจากต่างแคว้น โดยนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนได้ใช้ฉากในการเล่าเรื่องแบบย้อนยุค ค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นค่านิยมทางสังคมแบบดั้งเดิม ดังที่จะได้กล่าวถึงในผลการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนจากนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์

ขอบเขตการศึกษา

ผู้ศึกษาจะศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ทั้งหมด 3 เล่ม ประพันธ์โดย เจียนกู่ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดยเปรมสินี หยู, รัชย์ วชิรณรงค์, ธนุ รุ่งโรจน์เรืองฉาย และวนิดา การวะคุณ จัดพิมพ์ครั้งที่ 1 เมื่อปีพ.ศ.2558 โดยบริษัทห้องสมุดดอตคอม จำกัด

สมมติฐานการศึกษา

นวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ปรากฏค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนในเรื่องของค่านิยมความงามด้านร่างกายและความงามด้านมารยาท ค่านิยมทางเพศที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของลัทธิขงจื้อ ค่านิยมความประพฤติที่เกิดจากคุณธรรมความกตัญญู ความเมตตา และความจงรักภักดี ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ขงจื้อยกย่องให้ยึดไว้เป็นคุณธรรมประจำใจ และค่านิยมด้านความสามารถที่ขงจื้อใช้ขัดเกลาบุคคลทางสังคม

วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีวิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิง จากนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ที่ได้รับการตีพิมพ์และแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. ค้นคว้าหัวข้อที่สนใจจะศึกษาเกี่ยวกับประเทศจีน
2. เลือกหัวข้อที่จะศึกษา คือ ศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน จากนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ทั้งหมด 3 เล่ม ของเจียนกู่
3. สืบหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่ามีผู้อื่นศึกษาไปแล้วหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

4. อ่านนวนิยายแปลจีน เรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ทั้งหมด 3 เล่มของเฉียนลู่ เพื่อตั้งประเด็นที่สนใจศึกษา

5. วิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงที่พบในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์

6. เรียบเรียงผลการศึกษารูปแบบบทความวิจัย

7. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้เข้าใจถึงค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงซึ่งสะท้อนผ่านนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิง ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทความวิจัยเรื่อง “ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิง” โดยแบ่งกลุ่มข้อมูล ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมจีน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิง

ปรากฏ กรออิสรานุกูล (2547) ได้ศึกษา “ความหมายและคุณค่าของสตรีในวรรณกรรมของโก้วเล้ง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายและคุณค่าของสตรีในวรรณกรรมของโก้วเล้ง โดยการวิเคราะห์จากวรรณกรรมของโก้วเล้ง 13 เรื่อง ผ่านตัวละครสตรี 28 นาง

ผลการศึกษาพบว่า สตรีในวรรณกรรมมีความหมายและคุณค่าใน 3 แนวทาง คือ ความหมายและคุณค่าในตัวตนต่อบุคคลอื่น และต่อสังคม ซึ่งขึ้นอยู่กับที่การตัดสินใจของสตรีผู้นั่นเองใน 2 แนวทาง คือ การตัดสินใจเลือกโดยอิสระ และการตัดสินใจโดยยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคม การตัดสินใจใน 2 แนวทางนี้มีการยอมรับชะตากรรมเป็นส่วนประกอบสำคัญ ทั้งผลการศึกษาพบว่าแนวคิดทางปรัชญาในความหมายและคุณค่าของสตรีในวรรณกรรม คือ ปรัชญาเต๋า โดยมีพุทธปรัชญาและปรัชญาขงจื้อเป็นส่วนเสริม แนวคิดปรัชญาเหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดสำคัญที่สร้างให้สตรีมีความหมายและคุณค่าต่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษยชาติ และยังพบว่าการแสดงออกทางความคิดและพฤติกรรมของสตรีมี

ความรู้ที่ก้าวร้าวอยู่ด้วยเสมอ ทำให้ความเข้าใจสตรีจำเป็นต้องมีความรู้ที่อันละเอียดอ่อนของจิตใจร่วมอยู่ด้วย โกว่เล้งมีความเห็นว่าสตรีมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของมนุษยชาติ และให้คำจำกัดความของสตรีไว้ว่า “สตรีคือสตรี ที่แตกต่างจากบุรุษตลอดกาล”

ธิดารัตน์ ศิริวรางกูร (2556) ได้ศึกษา “ภาพสะท้อนของผู้หญิงและความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมแปลจีน เรื่อง นารินครา” เพื่อศึกษาสังคมและวัฒนธรรมของประเทศจีนในช่วงก่อนการปฏิวัติวัฒนธรรมจีนถึงช่วงหลังเปิดประเทศ รวมถึงศึกษาวิถีชีวิตและแนวคิดของผู้หญิงจีนในแต่ละช่วง ตลอดจนศึกษาการสร้างตัวละครและการนำเสนอของผู้เขียนในประเด็นเรื่องความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมตามที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง นารินครา

ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมแปลจีนเรื่อง นารินครา ได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของประเทศจีน โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงผ่านตัวละครทั้ง 3 ตัว ช่วงแรก คือช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติวัฒนธรรมได้การนำของเหมา เจ๋อตง ช่วงที่สอง คือช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรมภายใต้การนำของเหมา เจ๋อตง และช่วงที่สาม คือช่วงหลังเปิดประเทศภายใต้การดำเนินนโยบายของเติ้ง เสี่ยวผิง จากสภาพสังคมที่แตกต่างกันในสามช่วงเวลานี้ได้ส่งต่อแนวความคิด วิถีชีวิต และความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้หญิงจีนทั้งสามช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป แม้ว่าสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ลดบทบาทของวัฒนธรรมเก่าลง แต่ด้วยการถ่ายทอดผ่านพฤติกรรมการแสดงออกและการสื่อสาร ทำให้ตัวละครหลักผู้หญิงในแต่ละช่วงสามารถเข้าใจและนำมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

เพ็ง ลี่ ฉาน (2560) ศึกษา “สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงจีนในหนังสือรวมเรื่องสั้น ‘เสียงเพรียกที่กลบเร้น จากแผ่นดินใหญ่’” เพื่อวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงจีน จากตัวละครหลักที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง จำนวน 6 เรื่อง จากทั้งหมดจำนวน 15 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงจีนในหนังสือรวมเรื่องสั้น “เสียงเพรียกที่กลบเร้น จากแผ่นดินใหญ่” ตัวละครหลักมีสถานภาพดังนี้ สถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ได้แก่ สถานภาพในครอบครัว พบว่าในเรื่องอ่านจำนวน 6 เรื่องนั้น ผู้หญิงจีนมีสถานภาพในครอบครัว ดังนี้ สถานภาพของลูกสาว สถานภาพของภรรยา สถานภาพของแม่ และสถานภาพของผู้หญิงในครอบครัว และสถานภาพทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ สถานภาพทางสังคมก่อนยุคปฏิรูปและการเปิดประเทศ และสถานภาพทางสังคมหลังยุคการปฏิรูปและการเปิดประเทศ ซึ่งทั้ง 2 ยุคนี้สถานภาพทางสังคมของผู้หญิงจีนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน อาทิ ก่อนยุคการปฏิรูปผู้หญิงไม่มีสถานภาพทางสังคม

อันเนื่องจากความเชื่อและขนบธรรมเนียมที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่า แต่ภายหลังการปฏิรูปประเทศได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ในยุคนี้ผู้หญิงเริ่มมีสถานภาพและบทบาทที่สำคัญในสังคมมากขึ้น และผู้หญิงสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเช่นเดียวกับผู้ชาย จากการสังเคราะห์ตัวละครเอกจากทั้ง 6 เรื่องที่โดดเด่นในด้านสถานภาพและบทบาทเมื่อเทียบกับผู้ชายนั้น ได้แก่ การเป็นลูกสาว การเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย การเป็นแม่ การเป็นภรรยา สาวทันสมัยหัวก้าวหน้า หญิงเยี่ยงทาส และนางบำเรอ “วัตถุทางเพศ”

อัยมา มหาพสุธานนท์ (2553) ศึกษา “ความเป็นหญิงจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีจีนยุคหลังเหมา” เพื่อวิเคราะห์ความหมายของความเป็นหญิงอันหลากหลายของสตรีจีนในช่วงหลังเหมาของจีน โดยเฉพาะตั้งแต่ค.ศ.1985 จนถึงศตวรรษที่ 21 ที่ปรากฏในนวนิยายของนักเขียนสตรีจีนและเพื่อศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมจีนที่สัมพันธ์กับความหมายของความเป็นหญิงที่ปรากฏในนวนิยายดังกล่าว โดยศึกษาในมุมมองของปัญญาชนหญิงในเมือง

ผลการศึกษาพบว่า ภาพความเป็นหญิงโดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับความรัก เพศวิถี และความ เป็นปัจเจกของผู้หญิงในช่วงนี้ได้พัฒนามาจากการตั้งคำถามและการโต้กลับแนวคิดของลัทธิขงจื้อ และอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในเรื่องการเก็บกั้นความรู้สึก การแต่งงานที่ไว้รัก การรักษาพรหมจรรย์ การปิดกั้นทางเพศวิถี และการทบทวนการทำเพื่อส่วนรวมไปสู่ความรัก เพศวิถีและความ เป็นปัจเจกที่เป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ ทุนนิยม และบริ โภคนิยม รวมทั้งเป็นการนิยามความหมายใหม่ของความเป็นหญิงจีน

พรสทิพย์ เล็กภู (2559) ได้ศึกษา “วรรณกรรมแปลจีนเรื่อง รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ” ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ

ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสั้นทั้ง 4 เรื่องในวรรณกรรมเรื่องรอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน คือ เรื่อง *โคมส้มดวงน้อย* เกิดขึ้นในช่วงก่อนการปฏิวัติวัฒนธรรม เรื่อง *หมิงจื่อ กับเหมียวน้อยมีจื่อ* และเรื่อง *สาวน้อยเสี่ยวหยูว* เกิดขึ้นในหลังการปฏิวัติวัฒนธรรม เรื่อง *ตำนานกับข้าว* เกิดขึ้นในช่วงที่ประเทศจีนดำเนินนโยบายสี่ทันสมัย การเปลี่ยนของสภาพสังคมดังกล่าวจึงมีผลต่อ

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงนั้นคือเกิดการผสมผสานความคิดเกี่ยวกับผู้หญิงตามแบบค่านิยมเก่าและค่านิยมใหม่ โดยภาพลักษณ์ที่ปรากฏให้เห็นได้แก่ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงอดทน ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชาย ภาพลักษณ์ของผู้หญิงทำงาน และภาพลักษณ์ของผู้หญิงอ่อนโยน

พรสวรรค์ เฉลิมยานนท์ และจอมขวัญ สุทธินนท์ (2561) ศึกษาเรื่อง “ความเป็นหญิงในนวนิยายเรื่อง นารินครา” มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ความเป็นหญิงในนวนิยายเรื่อง นารินครา (ทา-เตอ-ลิง) ซึ่งเป็นวรรณกรรมจีน ประพันธ์โดยฉือลี่ และเป็นพระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ตามแนวคิดเรื่องบทบาทของผู้หญิงตามแนวคิดสตรีนิยมสายวัฒนธรรม จากบทบรรยายและบทสนทนาของตัวละครเอกหญิง นำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประพันธ์นำเสนอความเป็นหญิงในบทบาทต่างๆ ทั้งบทบาทความเป็นมารดาที่เป็นทั้งผู้ให้กำเนิดและผู้เลี้ยงดู และบทบาทของภรรยา นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของสตรีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะของตนเองให้มีความเสมอภาคกับผู้ชาย ยกย่องสตรีในฐานะเพื่อนคู่คิดของสามี ความเสมอภาคนี้สะท้อนจากอาชีพของตัวละครเอกที่มีส่วนช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งความเป็นหญิงในด้านอาชีพนี้เกิดจากการได้รับการศึกษาที่ดี ทำให้สตรีสามารถพึ่งพาตนเอง และมีอิสระในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ความเป็นหญิงยังถูกเชื่อมโยงกับค่านิยม ขนบประเพณี สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมแบบเก่าและค่านิยมแบบใหม่ในสังคมผนวกเข้าด้วยกันจนกลายเป็นภาพความเป็นหญิงที่มีทั้งความอ่อนโยน และเข้มแข็งทางด้านจิตใจ

พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ (2562) ศึกษาเรื่อง “เม่งเล่กุน: วิเคราะห์บทบาทผู้หญิงที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลพงสาวดารจีนเรื่อง ง่วนเฉียว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทผู้หญิงซึ่งเป็นตัวละครเอกที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลพงสาวดารจีนเรื่อง ง่วนเฉียว

ผลการศึกษาพบว่า ถ้าผู้หญิงจีนในสมัยก่อนได้ศึกษาเล่าเรียนดังเช่นผู้ชายจีน เธอก็สามารถใช้สติปัญญาและความรู้ที่ร่ำเรียนมาทำงานราชการจนกระทั่งประสบความสำเร็จมีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวจีนในสมัยก่อนที่ยึดหลักสัมพันธระหว่างบุคคลในสังคมตามคำสอนของขงจื้อนักปราชญ์จีนในยุคโบราณที่แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็น 5 ประเภท คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรธิดา ระหว่างสามีกับภรรยา ระหว่างพี่กับน้อง ระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้ปกครอง และระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ส่วนเนื้อหาในเรื่องง่วนเฉียวมีความสัมพันธ์ที่ปรากฏชัดเจน 3 ประเภท คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตรธิดา บุตรธิดากับผู้ปกครอง

บิดา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ภรรยารักสามีอย่างมั่นคง และความสัมพันธ์ ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ตัวละครเอกหญิงเมื่อเป็นขุนนางก็ไม่ทำตนเสมออ่องแต่ ไม่ใกล้ชิดกับฮ่องเต้จนเกิดความจำเป็น ทำงานราชการอย่างซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา และจงรักภักดีต่อฮ่องเต้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวที่กล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นว่าถ้าบุคคลทั้งสองฝ่ายต่างปฏิบัติต่อกันอย่างมีคุณธรรมตามหลักความสัมพันธ์ 5 ประเภทของขงจื้อก็จะช่วยเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ภาพรวมของการศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนที่ผ่านมาพบว่าเป็นการศึกษาจากวรรณกรรม โดยศึกษาถึงสังคมและวัฒนธรรมของประเทศจีน ลิวเคราะห์คุณค่าสถานภาพ บทบาท และภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมจีนที่สะท้อนผ่านทางตัวละครในวรรณกรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า มีผู้ศึกษาและวิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนผ่านทางงานวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาและวิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนในนวนิยายที่ผู้แต่งเลือกใช้ฉากย้อนยุคในการเล่าเรื่อง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาและวิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีนที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีน เรื่อง “เพชรยอดบัลลังก์” ทั้งหมด 3 เล่ม ประพันธ์โดยเจียนลู่ แปลโดยเปรมสินี หยุ, ธันย์ วชิรณรงค์, ธนุ รุ่งโรจน์เรืองฉาย และวณิดา คารวะคุณ โดยมุ่งศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน เพื่อให้เข้าใจถึงผู้หญิงในมุมมองทางสังคมจีน

ผลการศึกษา

“ค่านิยม” เป็นเรื่องของจิตใจที่แสดงออกมาในรูปแบบของความคิดเห็น ความรู้สึก และการกระทำ ค่านิยมจึงหมายถึง สิ่งที่บุคคลยึดถือประจำใจ เป็นทางเลือกช่วยในการตัดสินใจในการกระทำต่างๆ ถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ นอกจากนี้ค่านิยมยังมีการพัฒนาอยู่เสมอ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคนในแต่ละสังคม มีหลากหลายวิธีที่สามารถศึกษาค่านิยมทางสังคม ซึ่งงานเขียนประเภทนวนิยายถือเป็นการศึกษาค่านิยมทางสังคมอีก 1 วิธี ดังคำกล่าวของตรีศิลป์ บุญจรรยา (2521 : 5-10) ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ เพราะนักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนคน 3 คน คือ เป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนในรุ่นนั้น ๆ และ

เป็นพลเมืองของสังคม นักเขียนจึงยากที่จะหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสังคมในยุคสมัยของตนได้” ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาค่านิยมทางสังคมที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ทั้ง 3 เล่มของเจียนถู โดยศึกษาค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน จากการศึกษาผู้ศึกษาได้แบ่งค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงที่ปรากฏออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมด้านความงาม ค่านิยมทางเพศ ค่านิยมด้านความประพฤติ และค่านิยมด้านความสามารถ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมด้านความงาม

ความงาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้คำนิยามคำว่า งาม หมายถึง ลักษณะที่เห็นแล้วชวนให้ชื่นชม หรือพึงใจ เช่นรูปร่าง หน้าตา ความงามถือเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับความเชื่อ และค่านิยมของคนในสังคม เป็นสิ่งที่คนในสังคมเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นสิ่งที่ดี สวย ดังนั้นค่านิยมความงามในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันออกไป จากการศึกษาพบว่าค่านิยมด้านความงามที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ จำแนกได้เป็นความงามด้านร่างกาย แลความงามด้านมารยาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านร่างกาย

ประเทศจีนนั้นมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานถึง 5,000 ปี นับตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของอารยธรรมจีน ยุคสมัยของหวงตี้และเหยียนตี้ มาจนถึงสมัยเซี่ย ซาง โจว ชุนชิว จ้านกั๋ว ฉิน ฮั่น สามก๊ก เว่ย จิ้น ราชวงศ์เหนือ-ใต้ สู่ ถึง หาราชวงศ์ลี้บอาณาจักร ช่ง หยวน หมิง และชิง (มอนเทจ คัลเซอร์, 2551: 11) โดยในแต่ละยุคสมัยก็ได้มีการส่งต่อ สืบทอด และเปลี่ยนแปลงหลายต่อหลายราชวงศ์ ความเปลี่ยนแปลงนี้จึงส่งผลให้ค่านิยมทางสังคมในแต่ละช่วงเวลานั้นแตกต่างกัน รวมไปถึงค่านิยมความงามที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมในแต่ละยุค ทั้งนี้ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ได้นำเสนอค่านิยมความงามด้านร่างกายที่มีต่อผู้หญิงจีนไว้หลายประการทั้งด้านองค์ประกอบบนใบหน้าไม่ว่าจะเป็น ตา จมูก คิ้ว ริมฝีปาก ผิวพรรณ ขนาดเท้า และเครื่องประดับ

จากตัวอย่างในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ แสดงให้เห็นว่าคนจีนนั้นให้ความสำคัญรูปลักษณะของตนเองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรูปร่าง หน้าตา ซึ่งเห็นได้จากศาสตร์การทำนายคุณสมบัติคนจากรูปลักษณะภายนอกที่เรียกกันว่า โหงวเฮ้ง หรือ 面相 (Mian Xiang) เป็นศาสตร์ที่มีมาตั้งแต่

โบราณและชาวจีนก็ได้รวบรวมไว้เป็นตำรากว่า 5,000 ปี ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...ริมฝีปากแดงจัดจ้านเป็นกลีบเล็ก ๆ คล้ายกลีบดอกอิงสวา” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 27) และ “...ริมฝีปากอ้อมงาม” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 232) ส่วนนี้กล่าวถึงลักษณะรูปปากของชิงเฟิง โดยเปรียบเทียบริมฝีปากว่าสวยเหมือนกับดอกอิงสวา หรือดอกซากุระ ดอกอิงสวามีสีชมพูเข้มจนเกือบแดงและมีกลีบดอกเล็กบางแสดงให้เห็นค่านิยมของคนจีนว่าริมฝีปากที่สวยนั้นต้องไม่ดำคล้ำ มีสีแดงระเรื่อ รูปปากต้องไม่หนา แต่อวบอ้อมพอดีตามลักษณะปากที่ดีตามหลักโหงวเฮ้ง ด้วยความเชื่อว่าลักษณะปากเช่นนี้ถือเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ อัจฉริยะดี สามารถดึงดูดผู้คนได้ง่าย และยังสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ดี

นอกจากนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ได้กล่าวถึงลักษณะของริมฝีปากที่ดีตามศาสตร์โหงวเฮ้งแล้ว ยังได้พรรณนาถึงรูปตาของตัวละครหญิงในเรื่องด้วย เนื่องจากศาสตร์โหงวเฮ้งนั้นคือศาสตร์ที่วิเคราะห์บุคลิกจากรูปลักษณะภายนอก การพิจารณาลักษณะตาก็เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาบุคลิกจากศาสตร์โหงวเฮ้งเช่นกัน ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า “...ดวงตาสีกระจ่าง” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 16) “...รัศมีขอบทองล้อมรอบแก้วตาดูเจิดจ้าขึ้นมาราวกับดวงตะวัน” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558 : 50) และ “...ดวงตาเรียวยาว” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 187) ซึ่งลักษณะตาดังตัวอย่างที่กล่าวมาเป็นลักษณะตาที่ดีตามศาสตร์โหงวเฮ้ง คือดวงตามีกระจ่างใส ตาดำกับตาวาวตัดกันอย่างชัดเจน ไม่ขุ่นมัว เมื่อนำมารวมกับส่วนประกอบอื่นๆ บนใบหน้าแล้วนับว่าเป็นหน้าที่ดีตามลักษณะของสุภาพสตรีหมายเลขหนึ่ง หรือภรรยาของบุคคลสำคัญ (อาทิตย์ วรรณธรรกุล, 2553 : 33) ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็ตรงตามบุคลิกของตัวละครอย่างชิงเฟิงที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ ด้วยตัวละครชิงเฟิงในเรื่องนั้นก่อนหน้าเป็นเพียงลูกสาวคนรองของตระกูลชิงเท่านั้น แต่ต่อมาได้ถูกส่งเป็นบรรณาการแด่ฮ่องเต้เยียนหงเทียน และเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ชิงเฟิงนั้นต้องแก่งแย่งชิงอำนาจภายในวังหลัง จนในท้ายที่สุดแม้จะไม่ได้ขึ้นเป็นสองเฮาด้วยเหตุผลทางการเมืองที่ไม่สามารถให้บรรณาการจากแคว้นอื่นขึ้นเป็นสองเฮาได้ แต่ชิงเฟิงก็เป็นคนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ภายในวังหลวง ช่วยให้คุณอำนาจของจักรพรรดิกลับมาสมคูลอีกครั้ง หลังจากเกือบเสียคุณให้กับตระกูลของสองเฮาซินเยว่หนึ่ง

ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ได้กล่าวถึงริมฝีปาก และลักษณะตาของตัวละครไปแล้ว ผู้เขียนยังได้บรรยายถึงลักษณะรูปคิ้ว และจมูกของตัวละครไว้ ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...จมูกเรียวเล็กดีโค้งราวกับเสียวจันทรา” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 27) และ “...เรียวคิ้วยังตึงโค้งเป็นพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 133) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะคิ้วและจมูกของชิงเฟิงว่ามีลักษณะที่โค้งเหมือนดวงจันทร์เสี้ยว แสดงถึงค่านิยมความงามของผู้หญิงจีนว่า จมูก ต้องมีลักษณะเรียว และขนาดเล็ก ส่วนลักษณะคิ้วเนื่องด้วยผู้เขียนใช้นิยามชื่อนิยามในการเล่าเรื่องลักษณะคิ้วที่ปรากฏจึงคาดว่าผู้เขียนอิงลักษณะคิ้วในสมัยราชวงศ์ถัง ผู้หญิงในสมัยราชวงศ์ถังนิยมกันคิ้วให้เรียวเหมือนพระจันทร์เสี้ยว สาเหตุที่เปรียบเทียบพระจันทร์เสี้ยวเนื่องจากเป็นความเชื่อของประเทศจีนที่อิงมาจากตำนานวันไหว้พระจันทร์เรื่อง “ฉิ่งเอ๋อเหินสู่ดวงจันทร์” ปรากฏครั้งแรกในต้นสมัยจ้านกั๋ว กล่าวว่าฉิ่งเอ๋อได้ทานอายุวัฒนะของเจ้าแม่ซีหวังมู่แล้วกลายเป็นเทวีแห่งดวงจันทร์ ต่อมาผู้คนในสมัยราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถังจึงนิยม และชื่นชมดวงจันทร์ว่างดงามและน่ารัก ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่มีต่อฉิ่งเอ๋อว่าเป็นผู้ที่อ่อนหวาน สวยงาม และมีจิตใจงดงาม ผู้คนส่วนใหญ่ในสมัยราชวงศ์สุย และราชวงศ์ถังจึงนิยมนำลักษณะของดวงจันทร์มาเปรียบเทียบกับความงามของผู้หญิง

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าค่านิยมด้านความงามในส่วนขององค์ประกอบบนใบหน้า เป็นไปตามลักษณะศาสตร์โหงวเฮ้ง หรือ 面相 (Mian Xiang) อันเป็นศาสตร์การทำนายคุณสมบัติคนจากรูปลักษณะภายนอกที่ชาวจีนได้รวบรวมตำราไว้กว่า 5,000 ปี และสังคมในแต่ละยุคสมัยก็มีส่วนที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมความงามอีกด้วย

นอกจากในนวนิยายจะกล่าวถึงค่านิยมความงามที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์โหงวเฮ้งแล้ว ยังปรากฏการให้ความสำคัญกับผิวพรรณของผู้หญิงจีน ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...หลังเที่ยงนั้นแดดเจิดจ้า แสบตาหนัก แสงตะวันเจิดจรัสขับเน้นผิวพรรณขาวนวล ไร้ริ้วรอยของชิงเฟิงให้เปล่งประกายมากยิ่งขึ้น” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 42) “...ก๊วยจื่ออวี่นเป็นกุกุในวังหลวง เห็นคนงามมามากจนซาชิน แต่ครั้งมีโอกาสได้พบสตรีสาววัยแรกแย้มที่กำลังเดินขึ้นจากสระ เดินตรงเข้ามาหาก็อดตะลึงไม่ได้ หญิงบรรณาการผู้นี้เนียนวลผิวผ่องประดุจหยกขาวมันแเกาะสลักชั้นเลิศ” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 54) และ “...ได้ทำเด็กน้อยงดงามอย่างน่ากลัวเช่นนี้ โบราณกล่าวว่าอัมภมคดียิ่งนักหากเป็นมนุษย์ธรรมดาต้องมีไฟปากสักแห่งบนร่างกาย ทว่านางกลับขาวผุดผาดทุกตารางนิ้ว” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 155)

บทบรรยายนี้กล่าวถึงผิวพรรณของซิงเฟิงว่าขาว กระจ่างใส ไม่มีริ้วรอยใดๆ ในส่วนนี้ผู้เขียนนำเสนอ ค่านิยมของผู้หญิงจีนว่าผิวที่สวยนั้นต้องขาว ใส และไม่มีริ้วรอย ค่านิยมผิวขาวของคนจีนนั้นคาดว่าเริ่มขึ้นหลังจากที่ได้อพยพขึ้นมาทางตอนเหนือของประเทศจีนในปัจจุบัน พื้นที่ตอนเหนือของประเทศจีนนั้นมีอากาศที่หนาวและขาดแสงอาทิตย์ ด้วยสภาพภูมิประเทศนี้เองจึงส่งผลให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงของเม็ดสีส่งผลให้ผิวขาวขึ้น เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ และเพื่อให้ร่างกายรับแสงแดดได้ง่ายขึ้น ส่วนผู้ที่มีผิวคล้ำในสมัยนั้นป่วยได้ง่าย และต่อมาผู้ที่มีผิวคล้ำจำนวนก็เริ่มลดลง กระทั่งเหลือแต่ผู้ที่มีผิวขาว¹ และมีผลสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนสาเหตุที่นำมาเปรียบเทียบกับหยกขาว เนื่องจาก หยก เป็นสัญลักษณ์ของความมงคล มีลักษณะเนื้อแก้ว เป็นสัญลักษณ์ของจิตใจที่สงบ เนื้อหยกมีความแข็งและหนาแน่น เปรียบเหมือนความฉลาดและกล้าหาญ ความลื่นเป็นมันของผิวหยก สื่อถึงความยุติธรรม สาเหตุที่ต้องเป็น หยกขาว เพราะหยกขาว มีความหมายว่า ความบริสุทธิ์ ความโชค ดี และอายุยืนยาว ด้วยความเชื่อและความศรัทธาว่าในหยก คนจีนจึงยกย่องจนนำคำว่า หยก มาใช้แสดงถึงลักษณะอาการที่ประณีต งดงาม และมีความหมายในแง่ที่ดี

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าค่านิยมผิวขาวของคนจีนทั้งในอดีตและปัจจุบันนั้น เกิดจากสภาพภูมิประเทศในสมัยก่อนที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของร่างกาย จนนำมาสู่ค่านิยมผิวขาวในปัจจุบัน

นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนยังได้นำเสนอความแตกต่างของชนชั้นทางสังคมผ่านทางค่านิยมความงามของผู้หญิง ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...สตรีชั้นสูงในรั้วในวังนั้น ต่างก็นิยมไว้เล็บยาว เพราะถือเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์แสดงออกถึงสถานะทางสังคมที่สูงกว่าป่าไผ่ทั่วไป” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 41) แสดงถึงค่านิยมการไว้เล็บยาวของผู้หญิงในราชสำนัก ซึ่งค่านิยมการไว้เล็บและสวมปลอกเล็บนี้มีความโดดเด่นในช่วงสมัยราชวงศ์ซิง จึงคาดว่าผู้เขียนอิงค่านิยมดังกล่าวมาจากผู้หญิงในราชสำนักในสมัยราชวงศ์ซิง โดยการไว้เล็บยาวของผู้หญิงในราชสำนักนั้นแฝงนัยในการโอ้อวดหรือข่มผู้ที่มอง ว่าคนนั้นมีบิรวารคอยปรนนิบัติรับใช้ไม่ต้องลงมือทำงานด้วยตนเอง เนื่องจากในสมัยก่อนนั้นการไว้เล็บยาวประมาณ 1 ชู่นหรือหากเทียบตามาตรวัดสากลคือ 1 นิ้วนั้นต้องใช้เวลาในการเลี้ยงอย่างน้อยครึ่งปี ทั้งยังต้องคอยดูแลอยู่ตลอด จนเกิดเป็นกระแสนิยมการสวมปลอก

¹ พบ “จีน” นิยมความขาวเพราะชินกลายพันธุ์. เข้าถึงเมื่อ 8 มีนาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/world/410299>

เล็บจีนเรียก 护指套 (Hu Zhi Tao) หรือ 护甲套 (Hu Jia Tao) โดยวัสดุที่นำมาทำเป็นปลอกเล็บนั้นมี ทั้งทอง เงิน หยก ทองแดง และกระดองเต่า ด้วยวัสดุที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนเป็นของที่มีราคาจึงเป็นการย่ำเตือนถึงฐานะทางสังคมของผู้สวมใส่

นอกจากผู้เขียนจะนำเสนอค่านิยมที่ทำให้เห็นความแตกต่างของชนชั้นแล้ว ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงค่านิยมเท้าเล็ก อันเป็นค่านิยมที่เกิดจากประเพณีรัดเท้าของจีน อันเป็นประเพณีที่แสดงถึงความแตกต่างของชนชั้นทางสังคม ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายถึงขนาดเท้าของตัวละครว่า “...ปลายเท้าเล็กราวกับดอกบัว” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558 : 278) แสดงถึงค่านิยมความงามอย่างหนึ่งของผู้หญิงจีนในอดีต ค่านิยมการมีเท้าขนาดเล็กเป็นค่านิยมที่เกิดจาก “ประเพณีรัดเท้า” ของจีนในสมัยโบราณ คาดว่าพิธีรัดเท้าของจีนเริ่มขึ้นศตวรรษที่ 10 ระหว่างการสิ้นสุคราพวงศ์ถึง (ค.ศ. 923-ค.ศ.936) เริ่มเข้าสู่ราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ.960-1279) กฎข้อบังคับนี้เกิดขึ้นในสมัยจักรพรรดิหลิว โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากนักเดินระบำคนโปรดของจักรพรรดิหลิวชื่อ ‘เหยาหนิง’ ได้ร่ำรำต่อหน้าพระพักตร์ เท้าทั้งสองข้างของเธอถูกพันแน่นด้วยผ้าไหมประดับมุก ท่วงท่าร้ายราบนปลายเท้าอ่อนช้อยและนุ่มนวล ได้สร้างความพึงใจให้แก่จักรพรรดิหลิว นักวิชาการได้กล่าวว่าประเพณีการรัดเท้ามีแนวคิดมาจากลัทธิขงจื้อ อันเป็นการตีกรอบสังคมให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบ กดทับสิทธิสตรีไว้ได้อำนาจบุรุษ และแบ่งแยกสิทธิชายหญิงออกจากกัน โดยสิ้นเชิง และนักวิชาการยังได้ตั้งข้อสันนิษฐานว่าปมการกดขี่ทางเพศของประเพณีรัดเท้าส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่ผู้หญิงในครอบครัวถูกกระทำมาหลายชั่วอายุคนจนส่งผ่านมาถึงรุ่นลูก ประกอบกับแนวคิดขงจื้อที่ต้องการให้เพศหญิงอยู่ในโอวาทของเพศชายจึงปลูกฝังความเชื่อว่าการมีเท้าเล็กนั้นสามารถหาคู่ครองได้ง่าย และยังเท้าเล็กมากเท่าใดก็ยิ่งสร้างความพอใจให้สามีหลงใหลได้มากเท่านั้น หลังจากนั้นค่านิยมการรัดเท้าจึงได้กลายเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ผู้หญิงในราชสำนัก และผู้ที่อยู่ในตระกูลร่ำรวย ส่วนสาเหตุที่ต้องเปรียบเทียบกับดอกบัว เพราะว่าเป็นความเชื่อของชาวจีนโบราณที่ว่า ดอกบัว เป็นสัญลักษณ์ของพระโพธิสัตว์ในภาคของเจ้าแม่กวนอิม ซึ่งถูกขนานนามว่า ‘ผู้กำเนิดจากดอกบัว’ ส่งผลให้เกิดความเชื่อว่าการรัดเท้าให้มีลักษณะคล้ายดอกบัวนั้นเป็นมงคลต่อลูกสาวของตน (ปารวี ไพบูลย์ยิ่ง, 2554: 39-44) นอกจากนี้ค่านิยมเท้าเล็กยังเป็นการแสดงถึงความแตกต่างของชนชั้นทางสังคมด้วย เพราะประเพณีรัดเท้านี้ไม่ถูกนำมาใช้กับผู้หญิงจีนยากจนซึ่งทำงานในท้องทุ่งนา หรือใช้ชีวิตอยู่ริมลำน้ำ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าค่านิยมความงามข้างต้นของคนจีนนั้นแสดงให้เห็นว่าค่านิยมความงามบางอย่างที่เกิดขึ้นในอดีตนั้น ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นเพื่อความสวยงาม แต่ค่านิยมเหล่านี้ยังมีส่วนในการแสดงออกถึงความแตกต่างของชนชั้นทางสังคมของผู้ที่สวมใส่อีกด้วย

นอกจากนี้ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนตั้งใจเน้นไปที่ตัวละครผู้หญิงเป็นหลัก นอกจากบทบรรยายความงามของตัวละครหลักอย่างชิงเฟิงแล้ว ยังปรากฏบทบรรยายความงามของนางข้าหลวงในเรื่องด้วย ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...มีมือเรียวนุ่มแหวกมานยื่นเข้ามาจับจูง และประคองนางออกมาด้านนอกมือคู่นั้นอบอุ่นละมุนละไม ชิงเฟิงตัวตวยตามองผู้หญิงเบื้องหน้า พบว่าเป็นสตรีสาวผู้หนึ่งในชุดนางข้าหลวงไบหน้าดงามเกลี้ยงเกลา” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558:60) บทบรรยายนี้กล่าวถึงนางข้าหลวงเซียววี่ หนึ่งกวนคนสนิทของฮ่องเต้เยียนหงเทียน ผู้เขียนนำเสนอลักษณะของนางข้าหลวงเซียววี่ทั้งมือที่เรียวนุ่ม และไบหน้าที่เกลี้ยงเกลา สะอาดหมดจด นอกจากนางข้าหลวงเซียววี่แล้ว นางข้าหลวงคนอื่นที่ปรากฏผู้เขียนก็ได้บรรยายลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน คาดว่าผู้เขียนได้อิงข้อมูลตัวละครมาจากคุณสมบัติของนางข้าหลวงในสมัยราชวงศ์หมิง เนื่องจากการคัดเลือกนางข้าหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงมีความเข้มงวดเป็นอย่างมาก และเกณฑ์การคัดเลือกนั้นเน้นไปที่ความงามเป็นหลัก โดยการคัดเลือกนางข้าหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงในตอนต้นจะคัดสตรีช่วงอายุตั้งแต่ 13 ถึง 15 ปีจากทั่วอาณาจักร นากนั้นจึงมาตรวจสอบคุณสมบัติอย่างเข้มงวด คือ ฟันเรียงกันเป็นระเบียบ ต่อมาขั้นที่จะมีหน้าที่ตรวจดวงตา ปาก จมูก ผม ผิว แขน ขา เอว ไหล่ และหลัง หากส่วนใดส่วนหนึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะไม่ได้รับคัดเลือก จากนั้นก็จะให้เหล่าสตรีขานเชื้อชาติ แซ่ปีเกิด อายุ เพื่อฟังเสียง ถ้าหากฟังเสียงแล้วคล้ายเสียงบุรุษจะถูกคัดออกทั้งหมด หลังจากนั้นขั้นที่จะนำอุปกรณ์วัดมาวัดขนาดมือ และเท้าของสตรี เมื่อวัดเสร็จแล้วจะให้เดินวนไปมาหลายสิบก้าว เพื่อดูความสมบูรณ์ ในรอบนี้สตรีที่มีข้อมือสั้น เท้าใหญ่ หรือเดินหลุกหลิกจะถูกคัดออก ส่วนสตรีที่เหลื่ออยู่จะได้รับการเรียกเข้าวัง และให้นางในเป็นผู้คัดเลือกด้วยการพาเข้าห้องมิดชิดตำราจหน้าอก ดมกลิ่นรักแร้ และมัดผิวควั้วรอย ในรอบนี้ผู้ที่ได้คัดเลือกทั้งหมดจะได้เข้าเป็นนางใน

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมความงามที่มีต่อผู้หญิงจีนที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นค่านิยมที่เกิดขึ้นในสมัยอดีต และบางค่านิยมนั้นก็ส่งผลมาถึงค่านิยมความงามในปัจจุบัน อาทิ ความนิยมผิวขาวของคนจีน การให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาผิวให้เรียวยาว ความนิยมรูป

หน้าตามศาสตร์โหงวเฮ้ง คำนิยมความงามเหล่านี้ นอกจากจะเกิดขึ้นเพื่อความสวยงามของผู้หญิง บาง คำนิยมยังเป็นการแสดงความแตกต่างของชนชั้นทางสังคมอีกด้วย

1.2 ด้านมารยาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายคำว่า มารยาท หมายถึง กิริยาวาจาที่ถือว่า สุภาพเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ อ่อนโยนทั้งทางกายและวาจา มารยาทถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่สมควรถ่ายทอด และสืบต่อไป

ประเทศจีนนั้นขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศแห่งมารยาท ไม่ว่าจะเป็นการต้อนรับ เยี่ยมเยียน หรือรับ-ส่งของขวัญและของฝากต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีมารยาท และข้อปฏิบัติทั้งสิ้น ในสมัยโบราณประเพณีทาง มารยาทนั้นมีมากกว่าปัจจุบันมาก ทั้งมารยาทยังแบ่งแยกเป็นมารยาทฝั่งผู้ชาย และฝั่งผู้หญิงอีกด้วย (มอนเทจ คัลเจอร์, 2551: 246)

นวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนใช้ฉากการเล่าเรื่องแบบย้อนยุค มารยาทที่ผู้เขียน นำเสนอจึงแสดงให้เห็นถึงมารยาททางสังคมของคนจีนในสมัยโบราณ และสถานที่ของเรื่องทั้งหมด เกิดขึ้นในวังหลวง ส่งผลให้มารยาททางสังคมที่ปรากฏในเรื่องส่วนใหญ่เป็นมารยาทที่พึงปฏิบัติใน ราชสำนัก ดังตอนที่หมอลวงหวงเจี้ยวได้ให้การรักษาชิงเฟิง หลังออกจากคุกหลวง หลังจากที่หมอลวงหวงเจี้ยวได้ให้การรักษาเรียบร้อย หมอลวงหวงเจี้ยวได้ขอตัวกลับ แต่ชิงเฟิงได้เรียกร้องหมอลวงหวงเจี้ยวไว้เพื่อเอ่ยขอบคุณ พร้อมรอยยิ้ม เมื่อได้เห็นรอยยิ้มของชิงเฟิงหมอลวงหวงเจี้ยวก็รู้ ประหลาดใจ ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...ยิ้มแย้มที่ไม่มีมิดเมี้ยน ไม่มีการยกผ้าขึ้นมาปิดปาก” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 223) เนื่องด้วยในสมัยก่อนบรรดานางในหรือนางข้าหลวงในวังนั้นจะต้อง ผ่านการเรียนประเพณี กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมารยาทภายในวังหลวงกับเหล่ากู่ โดยหนึ่งใน มารยาทที่พึงปฏิบัติของนางใน คือ การยิ้ม การยิ้มของผู้หญิงในวังหลวงห้ามยิ้มให้ผู้อื่นเห็นฟัน เวลายิ้ม ควรยกผ้าขึ้นมาปิดปากของตนไว้ แต่ในฉากนี้ผู้เขียนกลับเขียนให้ชิงเฟิงปฏิบัติในสิ่งขัดกับมารยาทที่ พึงปฏิบัติ เนื่องจากผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นนิสัยของตัวละครชิงเฟิงนั้นเป็นผู้หญิงที่มีความ ตรงไปตรงมา เปิดเผย และจริงใจ

นอกจากนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ จะนำเสนอมารยาทการยืมที่พึงปฏิบัติของผู้หญิงแล้ว ยังได้ให้ความสำคัญและกล่าวถึงมารยาทการทำความเคารพผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่า และการทำความเคารพฮ่องเต้ ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...คนที่ติดอยู่ในภวังค์ก็ค่อยคืนสติกลับมา...พลางยอบกายลงคำนับอย่างงดงามที่สุด” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 462) และ “...จึงผินยอบกายถวายคำนับอย่างอ่อนหวาน พलगกล่าว ‘ถวายบังคมฝ่าบาทเพคะ’” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 464) มารยาทการทำความเคารพของตัวละครในเรื่อง เป็นมารยาทที่พึงปฏิบัติเมื่อต้องเข้าพบบุคคลที่มีตำแหน่งสูงกว่า โดยการทำความเคารพของผู้หญิงกับผู้ชายนั้นจะแตกต่างกัน ผู้หญิงจะทำความเคารพด้วยการยอบกาย นำมือทั้งสองมาประสานกันไว้ข้างลำตัว แล้วยอบกายลงคล้ายการถอนสายบัวของไทย ในขณะที่คำนับจะพูดคำว่า “万福” (Wan Fu) แต่ถ้าหากเป็นการทำความเคารพผู้ชายโสนั้นจะใช้วิธีการนั่งลงบนพื้นในท่าเทพธิดา และนำมือทั้งสองประสานกันวางไว้บนหน้าตักแทน (มอลเทจ คัลเซอร์, 2551: 246) ส่วนคำพูดขณะทำความเคารพฮ่องเต้จะใช้คำว่า “万岁” (Wan Sui) หมายถึง “ทรงพระเจริญหมื่นปี” โดยคำนี้ปรากฏในบันทึกพงศาวดารในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าค่านิยมความงามด้านมารยาทที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ พบว่าผู้เขียนนำเสนอมารยาททางสังคมในสมัยโบราณของจีน อันเป็นมารยาทที่พึงปฏิบัติภายในราชสำนักทั้งวิธีการทำความเคารพ และมารยาทการยืมของเหล่าบรรดาผู้หญิงในวังหลวง

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมความงามที่มีต่อผู้หญิงจีน ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ พบว่า ค่านิยมความงามด้านร่างกายที่ปรากฏนั้นเป็นค่านิยมที่เกิดจากศาสตร์ความเชื่อของคนจีน เกิดจากประเพณี เกิดจากสภาพภูมิประเทศที่ส่งผลต่อกระบวนการของร่างกาย และเกิดจากความนิยมในอดีตที่ส่งผลมาถึงปัจจุบัน ค่านิยมความงามด้านร่างกายเหล่านี้นอกจากจะเกิดขึ้นเพื่อสร้างความสวยงามให้แก่ผู้หญิงจีนแล้ว ในอดีตค่านิยมบางอย่างยังเป็นการบ่งบอกถึงชนชั้นหรือฐานะของผู้ที่ปฏิบัติตามอีกด้วย ส่วนค่านิยมด้านมารยาทที่ปรากฏเป็นมารยาทที่พึงปฏิบัติของผู้หญิงในราชสำนัก

2. ค่านิยมทางเพศ

ค่านิยมทางเพศ หมายถึง หลักการพื้นฐานที่บุคคลยึดเป็นหลักในการปฏิบัติเพื่อดำเนินชีวิตซึ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยค่านิยมทางเพศของบุคคลเกิดจากการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว ระบบการศึกษา

ประสบการณ์ กระบวนการจัดเกลาและถ่ายทอดทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ จากการศึกษาพบว่าค่านิยมทางเพศที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดสามคัล้อยตาม สี่คุณธรรม

สังคมจีนก่อนสมัยราชวงศ์โจวตะวันตก คือสังคมที่ถืออำนาจแม่เป็นใหญ่ ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในชีวิตการครองเรือน แต่ต่อมาในสมัยราชวงศ์โจวตะวันตกสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ระบบอำนาจพ่อเป็นใหญ่เริ่มเข้ามาแทนที่ และครอบงำสังคมจีน โดยได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อซึ่งมีแนวคิดยกย่องเพศชาย สาเหตุที่ลัทธิขงจื้อเสนอแนวคิดการยกย่องผู้ชายขึ้นเป็นใหญ่ เพราะเชื่อว่าผู้ชายมีความเข้มแข็ง กระตือรือร้น เป็นสัญลักษณ์ความสว่าง ในทางกลับกันลัทธิขงจื้อนั้นมองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และเฉื่อยชา เป็นสัญลักษณ์ของความมืดมน (อดุลย์ รัตนมั่นเกษม, 2548: 15,16)

หลังจากที่คำสอนของลัทธิขงจื้อได้รับการยอมรับในสมัยราชวงศ์ฮั่น และแผ่ขยายเป็นวงกว้าง จนกลายมาเป็นศาสนาประจำชาติของจีน ทำให้บทบาททางสังคมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายนั้นแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสามารถเห็นได้จากโอกาสทางการศึกษา ในอดีตนั้นเด็กชาวจีนจะได้รับการศึกษาจากครอบครัวกระทั่งอายุ 10 ปี เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจึงจะได้รับการศึกษาที่แตกต่างกัน เด็กผู้ชายนั้นมีโอกาสได้เรียนหนังสือกับครูบาอาจารย์ ในขณะที่เด็กผู้หญิงนั้นจะได้รับการสั่งสอนและถ่ายทอดจากแม่ หรือจากผู้หญิงในครอบครัว เนื้อหาการศึกษาของผู้หญิงจึงเป็นไปตามกรอบจารีต “สามคัล้อยตาม สี่คุณธรรม” (三从四德) อันเป็นกรอบปฏิบัติที่ปรากฏในคัมภีร์หลี่จี้ ดำรงสำคัญของลัทธิขงจื้อ

ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวังหลัง ซึ่งเป็นสถานที่ของผู้หญิงในราชสำนัก เนื้อเรื่องส่วนใหญ่จึงเน้นไปทางผู้หญิง ปรากฏการนำเสนอค่านิยมทางเพศที่เป็นไปตามหลักสามคัล้อยตาม สี่คุณธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ชายหนุ่มคุกเข่าลงเบื้องหน้าชิงช้าที่นางนั่งอยู่ ค่อยๆยื่นมือสัมผัสหน้าท้องหญิงสาวอย่างแผ่วเบา ชิงเฟิงรู้สึกเงินอายยิ่งนัก นึกอยากแหม่วท้องหนีสัมผัสแต่ก็กลัวเด็กน้อยที่อาศัยอยู่ด้านในจะไม่พอใจและเตะเข้าอีกหน...ต่อไปนางคงลำบากใจเป็นแน่ ต้องระมัดระวังคำพูดกับคนเป็นพ่อทั้งยังต้องระมัดระวังกิริยากับคนเป็นลูกอีกต่อหนึ่ง...”

(เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 266)

จากตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงความคิดของตัวละครชิงเฟิงที่สอดคล้องกับแนวคิดสามคัล้อย สี่คุณธรรม (三从四德) ซึ่งเป็นกรอบจารีตของผู้หญิงที่เกิดขึ้นจากแนวคิดของลัทธิขงจื้อ โดยแนวคิดสามคัล้อยตาม สี่คุณธรรม อธิบายได้ดังนี้ สามคัล้อยตาม (三从) ประกอบด้วย ผู้หญิงหากยังไม่ออกรือนต้องเชื่อฟังบิดา (未嫁从夫) เมื่อออกรือนแล้วต้องเชื่อฟังสามี (即嫁从夫) และเมื่อสามีเสียชีวิตแก่กรรมต้องเชื่อฟังลูก (夫死从子) สี่คุณธรรม (四德) ประกอบด้วย ฟู่เต๋อ (妇德) หมายถึง ทำสิ่งใดให้รู้จักระมัดระวัง รักษาภริยาให้สงบเสถียรเรียบร้อย ฟู่เหยียน (妇言) หมายถึง การไม่แสดงวาจาที่ไม่สุภาพ ฟู่หรง (妇容) หมายถึง การดูแลตนเอง การแต่งกายให้เรียบร้อยเหมาะสม และสุดท้ายฟู่กง (妇功) หมายถึง เก่งงานบ้านงานเรือน ดูแลงานครัว และรู้จักการต้อนรับ แนวคิดสามคัล้อยตามสี่คุณธรรมนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยชุนชิว แต่ในช่วงเวลานั้นลักษณะการปกครองยังไม่เป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ อิทธิพลของแนวคิดนี้จึงยังไม่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงทั้งแผ่นดินจีน กระทั่งเหล่าปัญญาชนในสมัยราชวงศ์ฮั่นนำแนวคิดลัทธิขงจื้อมาเผยแพร่ และได้กลายมาเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ส่งผลให้แนวคิดสามคัล้อยตาม สี่คุณธรรมเข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคม (ศิริวรรณ วรรณยุกต์, 2559: 251)

นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ยังนำเสนอค่านิยมทางเพศที่เกี่ยวกับชีวิตของผู้หญิงนั้นควรอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ชาย ดังตอนหนึ่งในช่วงแรกของนวนิยายหลังจากที่ชิงเฟิงได้เข้ามาในวังหลวง นางได้พบกับพี่สาว และได้ทราบว่าพี่สาวของตนได้อาศัยอยู่ที่จวนแม่ทัพโหลด้วยความกังวลใจกลัวว่าจะเกิดเหตุร้ายกับพี่สาวตน นางจึงขอร้องให้แม่ทัพโหลนั้นรับปากว่าจะแต่งงานและดูแลพี่สาวของตน “ท่านอักรมหาเสนาบดี ปกป้องพี่สาวของข้าด้วยเถิด มิเช่นนั้นต่อให้ตายกลายเป็นผี ข้าก็มีอาจตายอย่างสงบได้...” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 140) เมื่อแม่ทัพโหลตกลง นางจึงวางใจเรื่องของพี่สาวลงได้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อพ้นจากการดูแลของพ่อแม่และได้แต่งงานกับสามีแล้ว ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิงก็จะขึ้นกับสามี จนกระทั่งสามีเสียชีวิต ชีวิตของผู้หญิงจึงขึ้นกับลูก เนื่องจากในสมัยก่อนผู้ชายมีบทบาทในการขับเคลื่อนสังคมมากกว่าผู้หญิง เป็นสังคมที่ผู้ชายทำงานนอกบ้านและผู้หญิงทำงานในบ้าน ผู้หญิงจึงมีหน้าที่สำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริมผู้ชายเท่านั้น และผู้หญิงยังต้องอยู่ใต้การดูแลของผู้ชายเพียงอย่างเดียว

กล่าวโดยสรุป จากนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เห็นได้ว่าค่านิยมทางเพศในสังคมจีนผู้หญิงมีบทบาทน้อยกว่าผู้ชายมาก ทั้งยังมีกรอบจารีตที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้หญิงอยู่ในกรอบที่สังคมเห็นว่าควร

จะเป็น ส่งผลให้ขอบเขตหน้าที่ของผู้หญิงสมัยก่อนนั้น โคนกคทับให้อยู่กับหน้าที่ “แม่” และ “ภรรยา” ที่พึงปฏิบัติตามกรอบของสังคม

2.2 แนวคิดการถือพรหมจรรย์

สังคมจีนในสมัยราชวงศ์ช้านนอกจากจะมีแนวคิดสามก้อยตาม ลี่คุณธรรม (三从四德) ที่กรอบจารีตปฏิบัติของผู้หญิงแล้ว ยังปรากฏแนวคิดการถือพรหมจรรย์ ในภาษาจีนเรียกว่า เจินเจี๋ย (贞节) คำว่าพรหมจรรย์มีความหมายว่า ความประพฤติอันบริสุทธิ์ หรือมีความหมายที่สื่อคุณธรรมที่เป็นค่านิยมส่งเสริมให้ผู้หญิงรักษาวงศ์วานตัว (ศิริวรรณ วรรษชัยยุทธ, 2559: 252)

ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนใช้ฉากย้อนยุคในการถ่ายทอดเรื่องราว จึงปรากฏแนวคิดการถือพรหมจรรย์ของผู้หญิงจีนในสมัยก่อน อันเป็นกรอบจารีตที่กำหนดให้ทั้งหญิงสาวและผู้หญิงที่แต่งงานแล้วปฏิบัติตาม เพื่อแสดงความภักดีและความซื่อสัตย์ต่อผู้ชายเพียงคนเดียวในตราบสิ้นชีวิต เป็นกรอบจารีตที่ ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...จู่ๆ ชิงเฟิงก็นึกถึงท่าทีของอีกฝ่าย...สตรีฝ่ายในไม่มีงานการแท้จริงเสียด้วย นอกจากคิดเรื่องผู้ชายแล้ว ก็ไม่มีสิ่งใดน่าประโลมใจอื่นอีก..ซ้ำร้ายยังคิดถึงผู้ชายได้เพียงคนเดียว...” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 144)

นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ยังปรากฏตัวอย่างการถือพรหมจรรย์สำหรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ดังในตอนท้ายของเรื่องที่ชิงเฟิงนั้นเข้าใจผิดคิดว่าฮ่องเต้โดนวางยาพิษ และสถานการณ์ไม่สู้ดีนัก นางจึงตัดสินใจจะกลับไปวังหลวงเพื่อปลิดชีพของตนเคียงข้างฮ่องเต้ ในตอนนี้แสดงถึงแนวคิดการถือพรหมจรรย์ของผู้หญิงที่แต่งงาน และแม้ว่าจะชีวิตการแต่งงานจะสิ้นสุดลงด้วยการหย่าร้างหรือการเสียชีวิตของสามี ผู้หญิงไม่สามารถหลุดจากพันธนาการที่เกิดจากการแต่งงานได้ การถือพรหมจรรย์ของผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว แต่สามีเสียชีวิต หรือหม้ายพรหมจรรย์ มีวิธีรักษาพรหมจรรย์สองวิธี คือ ไม่แต่งงานใหม่ซ้ำชีวิต หรือเลือกที่จะสังเวยพรหมจรรย์ด้วยการปลิดชีวิตตนเอง ในเรื่องผู้เขียนนำเสนอให้ชิงเฟิงเลือกที่จะฆ่าตัวตาย เพื่อที่จะแสดงถึงความภักดีในความรักที่ตนมีต่อฮ่องเต้

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมทางเพศของสังคมจีนนั้นเกิดจากอิทธิพลของแนวคิดลัทธิขงจื้อ โดยแนวคิดที่เกิดขึ้นนี้เป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้ผู้หญิงอยู่ในกรอบจารีตที่พึงปฏิบัติ เช่น การถือพรหมจรรย์

แม้ว่าสามีจะเสียชีวิตไปแล้ว การปฏิบัติตามแนวคิดสามก๊วยตาม ลี้คุณธรรม ที่สอนให้ผู้หญิงนั้นเชื่อฟัง และอยู่ใต้การดูแลปกครองของผู้ชายเท่านั้น นอกจากค่านิยมทางเพศของสังคมจะมีแนวคิดที่กดทับให้ผู้หญิงนั้นอยู่กับหน้าที่ของ “แม่” และ “ภรรยา” ที่ดีแล้ว ในสมัยก่อนยังใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน “ผู้หญิงดี” ของสังคมจีนในสมัยนั้นอีกด้วย

3. ค่านิยมด้านความประพฤติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายคำว่า ประพฤติ หมายถึง ความเป็นไปอันเกี่ยวกับการกระทำหรือปฏิบัติตน และให้ความหมายคำว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความเป็นมาอันยาวนาน และมีอารยธรรมที่เก่าแก่ แม้จะมีการส่งต่อสืบสาน หรือมีการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยอยู่เรื่อยๆ แต่วัฒนธรรมดั้งเดิมในสมัยโบราณก็ยังคงได้รับการถ่ายทอดและสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน โดยแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนจีนมากที่สุด คือ แนวคิดของขงจื้อ แนวคิดของขงจื้อจะเน้นไปที่เรื่องของคุณธรรม และการปฏิบัติเป็นหลัก คุณธรรมที่ขงจื้อให้ความสำคัญ ได้แก่ ความกตัญญู ความเมตตา และความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมดั้งเดิมของจีนเหล่านี้ นับเป็นส่วนสำคัญที่สุดในวัฒนธรรมจีน ดังนั้นจะเห็นได้ว่านอกจากวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นสื่อใดคนจีนจึงล้วนสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมไว้ทั้งสิ้น คุณธรรมจึงถือได้ว่าเป็นแกนหลักของสังคมวัฒนธรรมจีน (นิตยา ชวี, 2546: 85,86)

ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ พบค่านิยมด้านความประพฤติอันเกิดจากคุณธรรม จำแนกได้เป็นความกตัญญู ความเมตตา และความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความกตัญญู

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของ กตัญญู หมายถึง รู้คุณท่าน ความกตัญญูในประเทศจีนนั้นถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุดในบรรดาคุณธรรมทั้งหลาย ทั้งยังเป็นคุณธรรมที่ขงจื้อยกย่องและกล่าวสอนให้ทุกคนรอบครวัชคือความกตัญญูไว้เป็นคุณธรรมประจำใจ เพราะขงจื้อมองว่าความกตัญญูมีความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ สังคมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ก็เพราะกตัญญู (จงเจิง, 2556: 3)

ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงความกตัญญูอันเป็นคุณธรรมที่คนจีนให้ความสำคัญ ทั้งกตัญญูต่อพ่อแม่ และกตัญญูต่อพี่-น้อง ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...ชิงเฟิงยังคงคิดถึงปวดใจนัก นางเป็นผู้เสนอแผนการทำลายโคมหน้าอันสวยสดงดงามของพี่และน้องสาว..ใช่แล้ว ข้าจะตายไม่ได้ ข้าต้องมีชีวิตอยู่...” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558 : 185) จากบทบรรยายนี้กล่าวถึงความรู้สึกผิดของชิงเฟิงที่ทำให้พี่-น้องรวมถึงตัวนางเองต้องเสียโฉมจากการกรีดใบหน้า และกล่าวถึงแรงใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อพี่-น้องและพ่อแม่ของนาง จากตัวอย่างนี้ผู้เขียนต้องการสื่อถึงความนัยอีกอย่างหนึ่งของความกตัญญู ความกตัญญูของคนจีนนั้นไม่ได้หมายถึงแค่การดูแลพ่อแม่เท่านั้น แต่ความกตัญญูยังครอบคลุมถึงการดูแลตนเองให้ดี มีคำกล่าวที่ว่า “ร่างกาย เส้นผม ผิวหนัง ล้วนได้มาจากพ่อแม่ ลูกจึงควรระวังดูแลตนเองให้ดี อย่าให้มีอันตรายบาดเจ็บสูญเสียชีวิตได้” (จงเฉิง, 2556 : 71) แต่ผู้เขียนกลับเขียนให้ตัวละครปฏิบัติในสิ่งตรงข้ามคุณธรรมกตัญญู โดยให้ตัวละครกรีดหน้าของตนเองเพื่อแสดงการต่อต้านการเป็นของบรรณาการและเพื่อแก้แค้นฮ่องเต้ที่เป็นคนทำพ่อแม่ของพวกนางต้องจบชีวิตลง

ในนวนิยายยังมีเนื้อหาที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงความกตัญญูต่อพี่-น้อง ในตอนที่ชิงเฟิงหลังจากขอความช่วยเหลือจากชิงเฟิง ให้ชิงเฟิงช่วยขโมยตราประทับส่วนพระองค์ของไทเฮา เพื่อนำไปช่วยสามีที่ถูกใส่ร้ายว่าเป็นกบฏ ด้วยความรักชิงเฟิงจึงทำตามคำขอร้องของพี่สาว “...เอาชีวิตและเกียรติยศทุกอย่างที่มีเข้าแลกเพื่อความสุขของพี่สาวและน้องสาว” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 218) แม้จะรู้ว่าหากโดนจับได้ตัวนางเองจะได้รับโทษประหารแต่นางก็ยอมเสี่ยง แสดงให้เห็นถึงค่านิยมคุณธรรมความกตัญญู ที่สื่อออกมาในรูปแบบความรักพี่-น้อง ขงจื้อนั้นมองว่าเมื่อกตัญญูต่อพ่อแม่ และพี่-น้องมีความรักใคร่กลมเกลียวต่อกัน ความกตัญญูและความรักก็จะขยายขอบเขตไปยังผู้อื่นด้วย

เนื้อหาตอนหนึ่งในนวนิยายได้กล่าวถึงควาอาลัยเศร้าโศกจากการสูญเสียพ่อแม่ไว้ในตอนที่ชิงเฟิงนั้นได้รับการปล่อยตัวออกจากคุกหลวง นางได้มองไปบนท้องฟ้าและเห็นนกเฟิงหวาง ทำให้นางนึกย้อนไปถึงลายปีกผ้าของแม่ที่เคยเห็น “ ‘ท่านแม่’..หญิงสาวครางเสียงแผ่ว ความรู้สึกโหยหากระจายทั่วอกร้าวลึกจนถึงหัวใจ” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 206) แสดงถึงความเศร้าของตัวละครที่เกิดจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ทั้งยังแสดงถึงหน้าที่ของลูกที่ดีตามค่านิยมคุณธรรมกตัญญูของจีนที่ว่าเมื่อพ่อแม่สิ้นใจให้แสดงความโศกเศร้าเสียใจออกมาอย่างสุดซึ้ง (จงเฉิง, 2556: 72)

นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่กล่าวถึงความกตัญญูที่พึงให้ความสงบสุขทางใจแก่พ่อ-แม่ ดังตัวอย่างตอนหนึ่งในนวนิยายที่ว่าฮ่องเต้เขียนหงเทียนได้พุดจาเข้าชิงเฟิงโดยการแทนตนเป็นสามี ด้วยรู้ว่านางไม่เต็มใจ ฝ่ายชิงเฟิงจึงปฏิเสธกลับ ฮ่องเต้จึงพุดประโยคที่เป็นการพาดพิงถึงพ่อ-แม่ของนาง เมื่อได้ยินชิงเฟิงก็รู้สึกโกรธเคืองเป็นอย่างมาก แสดงถึงค่านิยมความกตัญญูของคนจีน ที่พึงปฏิบัติต่อพ่อ-แม่ คือการให้ความสงบสุขทางใจแก่พ่อ-แม่ ไม่นำพามาซึ่งความเสื่อมเสีย

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมความประพฤติที่เกิดจากความกตัญญูที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นค่านิยมที่คนจีนให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นค่านิยมด้านคุณธรรมที่คนจีนยึดถือเป็นคุณธรรมประจำใจมาตั้งแต่สมัยอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน เป็นค่านิยมที่ไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ควรที่จะยึดถือไว้ เพราะคนจีนเชื่อว่าความกตัญญูจะนำมาซึ่งความสงบสุขในสังคม ถ้าแต่ละครอบครัวมีพ่อ-แม่ที่เมตตาต่อลูกและลูกมีความกตัญญูต่อพ่อ-แม่ ครอบครัวก็จะรักใคร่กลมเกลียวกัน เมื่อครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขแล้วย่อมเป็นปัจจัยที่ทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุขเช่นเดียวกัน (จงเจิง, 2556: 52)

3.2 ความเมตตา

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า เมตตา หมายถึง ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ในประเทศจีนนั้นความเมตตาก็นับเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญเช่นกันกับคุณธรรมในข้ออื่น ขงจื้อนั้นมองว่าความเมตตาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลสุภาพอ่อนโยน มีมารยาท และมีเสน่ห์ (เดือนเพ็ญ เคนจรัส, 2556: 91)

หลักประพฤติกฎปฏิบัติบนความเมตตาของขงจื้อ คือการถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน การปฏิบัติต่อกันอย่างเกรงอกเกรงใจ เมื่อมีความเมตตาเป็นคุณธรรมประจำใจแล้ว ความเมตตานั่นก็จะส่งผลให้เราจัดการวางตัวที่เหมาะสม ทำสิ่งใดก็รู้จักใจเขาใจเรา สิ่งใดที่ไม่ต้องการให้เกิดกับเรา ก็ไม่ปฏิบัติสิ่งนั้นกับผู้อื่น เมื่อทุกคนปฏิบัติตนตามนี้แล้ว ก็จะสามรถยึดโยงผู้คนเข้าไว้ด้วยกันอย่างมั่นคง สังคมนั้นก็จะเกิดความเป็นสุขตามมาเช่นกัน (เดือนเพ็ญ เคนจรัส, 2556: 58)

ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ผู้เขียนได้กล่าวถึงความประพฤติที่เกิดจากความเมตตา ซึ่งผู้เขียนนำเสนอออกมาในรูปแบบของการกระทำแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ดังในตอนที่ยิงเฟิงนั้นส่งฟู่หลิงนางข้าหลวงคนสนิทของตนให้สืบการกระทำของนางข้าหลวงคนหนึ่งในตำหนัก ที่ชิงเฟิง

สงสัยว่าเป็นคนของศัตรู ในตอนเช้าหลังจากที่ฟูหลิงรายงานถึงพฤติกรรมนางข้าหลวงผู้เป็นผู้ต้องสงสัยแล้ว จึงเพิ่งสังเกตว่าฟูหลิงดูเหมือนลอบยกว่าปกติ ทำให้เกิดความเป็นห่วงกลัวว่าฟูหลิงพักผ่อนไม่เพียงพอ “ฟูหลิง...เมื่อคืนเจ้าคงไม่ค่อยได้นอนเป็นแน่ กลับไปพักผ่อนเถิด เช้านี้ไม่ต้องอยู่คอยรับใช้ข้า” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 56) หรือดังในเนื้อหาตอนหนึ่งที่แม่เต่าส่วช่วยพุดออกแทนไทเฮา แต่คำพุดที่กล่าวออกมานั้นกลับเป็นการล่วงเกินฮ่องเต้ ทำให้ฮ่องเต้พิโรธจึงกล่าวจะให้แม่เต่าส่วออกจากวัง เมื่อไทเฮาได้ยินก็เกิดความกระวนกระวายและเป็นห่วงแม่เต่าส่วขึ้น เนื่องจาก “...แม่เต่าส่วเข้าวังมาพร้อมนางคูแลรับใช้กันมาสี่สิบปี ก็เหมือนคนในครอบครัว หากต้องออกจากวังไปจะต้องระหกระเหินตระกำลำบากเป็นแน่” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 112) จากทั้งสองเหตุการณ์แสดงให้เห็นถึงความเมตตาของตัวละคร อันเป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับแนวคิดของขงจื้อเรื่องหลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล “3หลัก 5จรรยา” ที่ใช้เป็นหลักในการยึดโยงผู้คนเข้าไว้ด้วยกัน ผู้เขียนต้องการจะสื่อว่าความประพฤตินี้มาจากความเมตตา (仁) เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างเกรงอกเกรงใจซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็บบุคคลในชนชั้นใดหากปฏิบัติต่อกันอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเราแล้วย่อมส่งผลดีให้เกิดกับชีวิตตนเองและส่งผลให้สังคมนั้นเกิดความรักใคร่กลมเกลียวขึ้น ทุกคนในสังคมไม่ว่าจะเพศใดหรือชนชั้นใดก็ตามควรยึดความเมตตาไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำใจ

นอกจากความเมตตาจะเป็นการปฏิบัติกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยต่อบุคคลอื่นแล้ว ความเมตตายังส่งผลให้บุคคลนั้นๆ มีการวางตัวที่เหมาะสมอีกด้วย ดังตัวอย่างตอนที่ฟูหลิงได้ให้การรักษาให้นางข้าหลวงคนหนึ่งโดยไม่คิดค่าตรวจ เมื่อนางข้าหลวงกล่าวขอบคุณและกล่าวชมฟูหลิงก็กล่าวตอบอย่างถ่อมตนว่า “เจ้าเกรงใจเกินไปแล้ว ก็แค่ช่วยเหลือกันเพียงเล็กน้อย” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 38) แสดงถึงค่านิยมความประพฤตินี้เกิดจากความเมตตา นอกจากจะเป็นการกระทำที่ปรารถนาดี คิดช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว ความเมตตาที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงคือความอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งคนจีนมองว่าผู้หญิงที่วางตัวอยู่บนความอ่อนน้อมตนเป็นผู้หญิงที่มีมารยาทและมีเสน่ห์ ดังคำกล่าวในคัมภีร์ซือจิงและหนังสือเตือนหญิงของบันเจาว่า “เมื่อคลอดลูกสาวได้ 3 วัน ให้วางกับพื้นข้างเตียง” เป็นการกระทำของคนจีนเพื่อแสดงว่าผู้หญิงเกิดมาต้องอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้อื่น คิดถึงผู้อื่นก่อนตนเอง (อดุลย์ รัตนมั่นเกษม, 2548: 178)

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมความประพฤตินี้เกิดจากความเมตตาที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นค่านิยมที่ส่งผลให้เกิดการวางตัวที่เหมาะสมของผู้คน โดยเฉพาะผู้หญิงที่ควรปฏิบัติตนให้อยู่บนความอ่อนน้อมถ่อมตน แต่แนวคิดของความเมตตานี้ไม่ได้หมายถึงเพียงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นเพียงอย่างเดียว หากยังครอบคลุมถึงการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ซึ่งเป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับแนวคิดขงจื้อที่เชื่อว่าการปฏิบัติเช่นนี้จะยึดโยงผู้คนเข้าไว้ด้วยกันและส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุขตามมา

3.3 ความจงรักภักดี

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า จงรักภักดี หมายถึง ผูกใจรักด้วยความเคารพนับถือหรือรู้คุณค่าอย่างยิ่ง

ในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ปรากฏค่านิยมความประพฤตินี้เกิดจากความจงรักภักดี ดังตอนหนึ่งในนวนิยายที่ชิงเฟิงสั่งให้คนรื้อสวนรอบตำหนักของตนออกให้หมด ซึ่งการทำเช่นนี้อาจทำให้ฮ่องเต้เกิดความไม่พอใจ ตัวชิงเฟิงนั้นไม่ได้มีความรู้สึกกลัว แต่เพื่อทดสอบฟูหลิงนางจึงกล่าวกับฟูหลิงว่าให้หนีไปก่อนที่จะได้รับโทษ แต่ฟูหลิงกลับยืนหยัดที่จะอยู่เคียงข้างคอยรับใช้ชิงเฟิง “บ่าวอยากอยู่เคียงข้างพระสนม...บ่าวเข้าวังตอนอายุสิบสอง จนวันนี้ก็สิบเอ็ดปีแล้ว เคยอยู่มาทั้งโรงครัวหลวง โรงทอหลวง โรงหมอ แม้แต่โรงซักล้าง บาวก็ผ่านมาแล้ว บางที...อาจจะถึงคราวต้องมีมิตรสักคน” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 244) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีของตัวละครที่มีต่อผู้เป็นนาย ผู้เขียนต้องการสื่อเมื่อถึงค่านิยมด้านความจงรักภักดีของคนจีน สิ่งที่คนจีนในสมัยก่อนให้ความสำคัญที่สุด คือ ไม่เป็นข้าสองเจ้า บ่าวสองนาย คนจีนมีคำกล่าวที่ว่าบัณฑิตก่อนเป็นขุนนางมีเสรีในการเลือกเจ้านาย แต่เมื่อกำหนดสถานภาพนาย-บ่าวแล้วก็ไม่สามารถเปลี่ยนไปรับใช้ผู้อื่นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีวันที่ขุนนางจะสวามิภักดิ์ต่อศัตรู หากว่าใครยอมเปลี่ยนไปรับใช้ศัตรูแม้แต่คนที่ เป็นศัตรูเองก็ดูหมิ่น และสิ่งที่สำคัญอีกสิ่ง คือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ซับซ้อนไม่หลบหนี กล้ามอบความภักดี จึงมีคำพังเพยว่า “เป็นขุนนางกายไม่อิสระ” (นิตยา ชวี, 2546: 91,93)

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมความประพฤตินี้เกิดจากความจงรักภักดีที่ปรากฏในนวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นค่านิยมที่คนจีนในสมัยก่อนให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะความ

จงรักภักดีระหว่างนาย-บ่าว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ไม่เป็นข้าสองเจ้า บ่าวสองนาย และเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันก็ไม่หนีหาย ซึ่งเป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับคำกล่าวขงจื้อที่ว่า “เมื่อทำงาน ต้องทำโดยไม่เห็นความยากลำบากแม้ต้องถวายชีวิต” คนจีนในสมัยก่อน โดยเฉพาะผู้ที่เป็นขุนนางว่าจะเพศใดก็ตามควรยึดถือความจงรักภักดีเป็นหลักในการปฏิบัติ ดังคำพังเพยจีนที่ว่า “เป็นขุนนางกายไม่อิสระ” (นิตยา ชวี, 2546: 93)

4. ค่านิยมด้านความสามารถ

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบค่านิยมความสามารถที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านศิลปะ และด้านปฏิภาณไหวพริบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ด้านศิลปะ

ประเทศเป็นประเทศที่มีพัฒนาการทางวัฒนธรรมที่ต่อเนื่อง และยาวนานนับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงสมัยประวัติศาสตร์ในยุคราชราชวงศ์ ศิลปะวัฒนธรรมจีนที่เกิดขึ้นในสมัยประวัติศาสตร์นี้ก็ยังคงมีการสืบต่อกันในยุคปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ความนิยมในงานศิลปะของคนจีนนั้นอาจเป็นผลที่เกิดจากอิทธิพลลัทธิขงจื้อ เนื่องจากในแนวคิดของลัทธิขงจื้อมองว่าศิลปะมีส่วนช่วยในการขัดเกลาความปรารถนา และอารมณ์ของมนุษย์ ขงจื้อจึงให้ความสำคัญในการเกลาบุคคลในสังคมผ่านศาสตร์ศิลปะ 4 ประการ คือ การเล่นดนตรี การเขียนตัวอักษรพุทกันจิน การวาดภาพ และการเล่นหมากล้อม เมื่อเรียนรู้ศาสตร์ครบทั้ง 4 ประการแล้ว จะได้รับการยกย่องว่าเป็นปัญญาชนที่พร้อมทั้งความรู้ และจริยธรรม จากอิทธิพลของขงจื้อนี้จึงทำให้คนจีนมองว่าผู้ที่มีความชำนาญในศาสตร์ของศิลปะทั้ง 4 อย่างนี้เป็นผู้ที่มีจิตใจละเอียดอ่อน

ในนวนิยายเรื่องเพชรยอดบัลลังก์ มีเนื้อที่กล่าวถึงความสามารถด้านศิลปะการวาดภาพของตัวละครผู้หญิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...จึงเฟิงจุ่มพุทกันลงในน้ำหมึกจนชุ่ม กวาดปลายพุทกันผ่านน้ำสะอาดในอ่างวูบหนึ่ง จากนั้นก็ยกข้อมือขึ้นจรดตำแหน่งที่จะวาดตั้งสมาธิ กลั้นหายใจ หลับตา เมื่อลืมตาขึ้นอีกครั้งทุกอย่างก็เคลื่อนไหวรวดเร็วดุจฟ้ารั่ว หมึกสีดำพรั่งพรูราวกับสายฝนพาดผ่านผืนกระดาษ อย่างคล่องแคล่วว่องไว มือที่เคลื่อนไหวปรากฏเพียงวูบวาบ

เปี่ยมไปด้วยอิสระเสรีที่ไร้ขีดจำกัด ปลายขนของพู่กันทิ้งรอยหมึกจาง ๆ ไว้ทั่วแผ่น
กระดาษ เมื่อรอยหมึกสดใหม่ประสานเข้ากับคราบหมึกของวันวาน บันดาลให้สถาน
ที่แห่งหนึ่งปรากฏขึ้นดูยิ่งใหญ่ หนักแน่น มั่นคง ทั้งยังให้ความรู้สึกมีดีฟ้ามีดิน...”

(เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 57)

จากตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงความสามารถด้านการวาดภาพของชิงเฟิง ผู้เขียนนำเสนอ
ความสามารถด้านการวาดภาพของตัวละคร โดยอิงแนวการวาดภาพในสมัยราชวงศ์ซ่ง การวาดภาพใน
สมัยนี้จะเน้นการใช้ลีลาการวาดพู่กันลงหมึกบนกระดาษเพียงไม่กี่เส้น แต่จะให้ความสำคัญกับการใช้
น้ำหนักของเส้นทั้งหนัก-เบาสลับกัน งานศิลปะการวาดภาพนี้พัฒนามาจากการเขียนอักษรด้วยพู่กันจีน
ในสมัยก่อนถือเป็นงานของผู้ชายที่มีฐานะและความรู้เท่านั้นที่สามารถทำได้ แต่ผู้เขียนต้องการสื่อว่าไม่
เฉพาะผู้ชายเท่านั้นที่สามารถวาดภาพแนวนี้ได้ ผู้หญิงก็สามารถทำออกมาได้ดีเช่นเดียวกับผู้ชาย และ
เพื่อเน้นให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงเลือกใช้ภาพธรรมชาติอย่างภาพภูเขาใน
การนำเสนอความสามารถนี้ของตัวละคร เนื่องจากภาพภูเขาเป็นภาพที่สื่อถึงพลังอำนาจ และเสน่ห์ของ
ธรรมชาติมากกว่าภาพทั่วไปอย่างดอกไม้ หรือสัตว์ต่างๆ ในนวนิยายมีตอนหนึ่งที่ขันทีของฮ่องเต้ได้
กล่าวชมการวาดภาพของชิงเฟิงว่ามีค่ามากกว่าทองพันชั่ง ตอนนี้สื่อให้เห็นถึงการยอมรับใน
ความสามารถที่เกิดจากฝีมือผู้หญิง

นอกจากความสามารถด้านการวาดภาพที่ปรากฏในเรื่องแล้ว ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงความสามารถ
ในศิลปะการเขียนพู่กันจีน อันเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่สำคัญของจีน ดังตัวอย่างตอนหนึ่งในนวนิยาย
ตอนที่ชิงเฟิงได้ร่วมวาดภาพกับชิงหลิงผู้เป็นพี่สาว ต่อหน้าพระพักตร์ไทเฮา ในตอนนี้ชิงเฟิงได้เขียน
กลอนไว้ที่มุมของภาพ “หมอกน้ำค้างพร่างพร่างปทุมมา ใต้หล้านี้ไครริษยา” เส้นสายของตัวอักษร
อ่อนช้อยงดงาม เป็นการเขียนที่ลื่นไหลราวกับสายหมอก” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558 :416) แสดงถึง
ก่านิยมความสามารถที่เกี่ยวกับการใช้ศิลปะพู่กันจีน และความสามารถในด้านกวีของตัวละคร การ
เขียนบทกลอนหรือข้อความสั้นๆ กำกับไว้ในภาพนั้นนับเป็นวิธีการเพิ่มคุณค่าของภาพ เพราะคนจีน
มองว่าบทกลอนหรือข้อความเหล่านี้เป็นจิตวิญญาณของภาพ ทั้งยังต้องใช้ศิลปะการเขียนพู่กันจีนร่วม
ด้วย เป็นการแฝงนัยของคำกล่าวที่ว่า “ภาพในกวี และกวีในภาพ” โดยความไพเราะของบทกวี และ
ความงามของอักษรที่ปรากฏ แม้จะเป็นเพียงแค่ลายมือชื่อ เพียงไม่กี่เส้น แต่สิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อน

ถึงความรู้ จริยธรรมประจำใจ และมีมือของบุคคลนั้นๆ ได้ การที่ผู้เขียนนำเสนอความสามารถนี้ เพราะต้องการสื่อให้เห็นว่าแม้ตัวละครจะเป็นผู้หญิงแต่ก็มีทั้งความรู้ มีจริยธรรม และมีฝีมือในด้านของศิลปะ ไม่แพ้ผู้ชาย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ค่านิยมด้านความสามารถในศิลปะการวาดภาพ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ พบว่าผู้เขียนกล่าวถึงความสามารถในสมัยก่อนที่สงวนไว้แค่เฉพาะผู้ชาย แต่ผู้เขียนเลือกที่จะนำเสนอผ่านทางตัวละครผู้หญิง เพื่อสื่อให้เห็นว่าแม้จะเป็นผู้หญิงแต่ก็มีความรู้ความสามารถที่เก่งทัดเทียมกับผู้ชาย จนสามารถเป็นที่ยอมรับได้เช่นกัน

นอกจากผู้เขียนจะให้ความสำคัญกับศิลปะการวาดภาพ และการเขียนอักษรพุทกันจินแล้ว ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ยังปรากฏการให้ความสำคัญกับศิลปะการเล่นดนตรี ดังตัวอย่างตอนหนึ่งในนวนิยาย ตอนที่สองเฮาเชิญให้ชิงเฟิงนั้นมาร่วมงานเลี้ยง เพื่อร่วมฟังการบรรเลงพิณของแม่นางอวี้อันต์ ผู้ที่ไทเฮาได้กำหนดให้เป็นผู้ทำการแสดงในงานสมโภช เมื่อได้ฟังฝีมือการบรรเลงพิณของอวี้อันต์แล้ว ชิงเฟิงก็เอ่ยปากชมฝีมือและแนะนำให้ตัดแปลงวิธีเล่นเพลงบางท่อน เพื่อให้เข้ากับตัวของผู้อบรมมากยิ่งขึ้น “...เจ้าควรคัดแปลงบางเนื้อเพลงบางท่อน เพิ่มความสดใสเรริงร่าและอิสระเสรีไปในตอนจบ จะได้ไม่เป็นการบีบคั้นหัวใจของผู้ฟังมากนัก อีกทั้งยังแสดงถึงมิติตรีที่จงเยว่มีต่อแวนแคว้นอื่นๆด้วย” (เพชรยอดบัลลังก์ 2, 2558: 288) เมื่อได้รับฟังคำชี้แนะของชิงเฟิงอวี้อันต์รู้สึกตะลึงเป็นอย่างมาก เพราะไม่คิดว่าชิงเฟิงจะสามารถเข้าใจแก่นแท้ของเพลงที่ตนบรรเลงได้ แสดงถึงความสามารถด้านดนตรีของตัวละครทั้งสองที่เป็นผู้หญิง ศิลปะการเล่นดนตรีนับเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่คนจีนให้ความสนใจ ศิลปะการเล่นดนตรีนั้นเริ่มเป็นที่สนใจของคนจีนในสมัยราชวงศ์โจว ต่อมาในสมัยราชวงศ์เว่ย ราชวงศ์จิ้น และราชวงศ์เหนือ-ใต้ ดนตรีได้กลายมาเป็นสื่อที่แสดงออกถึงความคิด และความรู้สึก คาดว่าค่านิยมดังกล่าวได้รับแนวคิดมาจากอิทธิพลของขงจื้อ เนื่องจากขงจื้อเป็นบุคคลที่ให้ความสำคัญกับดนตรีเป็นอย่าง มองว่าดนตรีนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงธรรมเนียมสังคม และนำมาใช้จัดการและควบคุมประชาชนได้ (มอลเทจ คัลเซอร์, 2551 : 183-185) การที่ผู้เขียนนำเสนอความสามารถด้านดนตรีของตัวละคร คาดว่าต้องการสื่อถึงค่านิยมทางสังคมจีนที่มองว่าดนตรีมีความสำคัญมากกว่าจะเกิดขึ้นเพื่อจรรโลงใจ แต่ยังเป็นสื่อที่สามารถแสดงออกถึงหลักปรัชญาเรื่องทางสายกลาง ซึ่งเป็น

หลักปรัชญาที่ไม่่ว่าจะผู้หญิงหรือผู้ชายก็ควรยึดเป็นหลักในการใช้ชีวิต และบุคคลที่ชำนาญในด้านนี้ล้วนมีจิตใจที่ละเอียดอ่อน

อาจกล่าวสรุปได้ว่า ค่านิยมด้านดนตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นค่านิยมที่เกิดจากอิทธิพลของแนวคิดลัทธิขงจื้อ นอกจากจะใช้ในพิธีกรรม ยังใช้เป็นเสาหลักในการปกครองด้วย ก่อนจะกลายมาเป็นสื่อในการแสดงออกด้านความคิดและความรู้สึก นอกจากนี้ดนตรีจีนยังแฝงไว้ด้วยปรัชญาเรื่องทางสายกลาง ความอ่อนโยน ความไม่สุดโต่ง อันเป็นหลักปรัชญาที่ไม่ว่าเพศใดก็ควรยึดไว้เป็นหลักปฏิบัติ และเพื่อแสดงว่าบุคคลที่มีความสามารถในด้านดนตรี ทั้งยังสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของดนตรีได้ไม่ว่าจะเป็นเพศใด ย่อมเป็นบุคคลที่มีจิตใจอันละเอียดอ่อนเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากจะพบค่านิยมความสามารถด้านการวาดภาพ การเขียนอักษรด้วยพู่กันจีน และการเล่นดนตรีแล้ว ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงความสามารถด้านการเล่นหมากล้อม อันเป็นอย่างสุดท้ายในศาสตร์ 4 ประการที่ขงจื้อใช้ในการคัดเลือกบุคคลทางสังคม ดังตัวอย่างตอนหนึ่งในนวนิยายที่ว่า ชิงเฟิงเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการแข่งหมากล้อมของชิงโม้ผู้เป็นน้องสาว ทุกครั้งก่อนที่ชิงโม้จะลงสนามประลองฝีมือชิงเฟิงจะเป็นผู้ฝึกซ้อมให้กับน้องของตนอยู่หลายวัน แม้ว่าจะได้ลงสนามด้วยตนเอง แต่ก็นับว่าเป็นกุณชือผู้กุมชัยชนะอยู่ลับๆ แสดงถึงความสามารถในการเล่นหมากล้อมของตัวละครชิงเฟิง การเล่นหมากล้อมหรือที่ประเทศจีนเรียกว่า ‘เหวยฉี’ (围棋) มีต้นกำเนิดในประเทศเมื่อประมาณ 3,000-4,000 ปีมาแล้ว โดยในสมัยอดีตนั้นหมากล้อมเป็นที่นิยมเล่นกันในหมู่ของผู้ปกครองประเทศ ในหมู่ปัญญาชน และขุนนาง ในแนวคิดของลัทธิขงจื้อยังนำการเล่นหมากล้อมมาใช้คัดเลือกบุคคลทางสังคม เนื่องด้วยหมากล้อมมีส่วนช่วยในการพัฒนาจิตใจของผู้เล่น ให้อารมณ์แจ่มใส ห่วงรอบคอบ การที่ผู้เขียนนำเสนอให้ตัวละครผู้หญิงมีความสามารถในการเล่นหมากล้อมนั้น คาดว่าต้องการสื่อว่าตัวละครนั้นมีความคิดความอ่านที่เป็นขั้นตอน มีการวางแผนในการใช้ชีวิต เวลาจะทำสิ่งใดก็คิดรอบคอบ ทั้งยังสื่อว่าปัญญาชนนั้นไม่จำเป็นต้องมีเฉพาะเพศชายเท่านั้น แต่ผู้หญิงก็สามารถมีความรู้ และเป็นปัญญาชนได้เช่นกัน

อาจกล่าวสรุปได้ว่า การนำเสนอค่านิยมความสามารถในการเล่นหมากล้อม ผู้เขียนต้องการสื่อไม่เพียงแต่ผู้ชายเท่านั้นที่มีความรอบคอบ หรือมีการวางแผนการใช้ชีวิต และเป็นปัญญาชน แต่ผู้หญิงเองก็มีความคิดความอ่านที่รอบคอบ วางแผนการใช้ชีวิต และเป็นปัญญาชนที่ดีได้เฉกเช่นเดียวกับผู้ชาย

นอกจากจะพบค่านิยมความสามารถด้านศิลปะทั้ง 4 ประการแล้ว ในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ยังปรากฏการทำให้ความสำคัญกับศิลปะวัฒนธรรมประจำชาติจีนอีกศาสตร์หนึ่ง คือเรื่องของชา ดังตอนหนึ่งที่ฮ่องเต้มีรับสั่งให้ชิงเฟิงเข้าเฝ้า เมื่อมาถึงเรือนอักษรและยื่นต่อหน้าฮ่องเต้ นางกวาดสายตามองบน โຕ้ะทำงาน ก่อนจะหยุดสายตาที่ถ้วยชาและสูดลมหายใจเข้า “ขามะลิแห่งเขาฉีซาน ชงเข้ากับใบชาเขียวต้นวสันตฤดู...” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 465) แสดงถึงความรอบรู้เรื่องชาของตัวละคร ในวัฒนธรรมจีน “ชา” นับว่ามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก จนมีคำกล่าวที่ว่า ‘เมื่อตื่นเช้าขึ้นมา สิ่งแรกที่เราจะต้องเตรียมให้พร้อมก็คือ ฟืน ข้าว น้ำมันสำหรับปรุงอาหาร เกือบ น้ำปรุงรสอาหาร น้ำส้ม และน้ำชา’ ชากลายเป็นเครื่องดื่มในสมัยราชวงศ์ฮั่นและเป็นที่นิยมในสมัยราชวงศ์ถัง นอกจากชาจะเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นความคิดแล้ว คนจีนยังนำชามาใช้ในการส่งเสริมมิตรภาพอีกด้วย (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 2546 : 15-25) แต่ชาติในจีนนั้นมีนับหมื่นพันชนิด เมื่อต้มแล้วกลิ่นกับสีก็คล้ายจนแยกได้ยาก ความสามารถในการแยกชาของชิงเฟิงจึงเป็นความสามารถที่หาได้ยาก ดังเช่นที่ผู้เขียนได้บรรยายว่า “...เรื่องเกี่ยวกับใบชา นั้นจะหาคนรู้โดยละเอียดรอบด้านถึงขั้นเอ่ยชื่อออกมาได้ถูกต้องเพียงแค่สกุลกลิ่นเช่นนี้ นับเป็นเรื่องที่หาได้ยาก ยิ่งกว่าความหาหมอมะเทศา” (เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 465) ผู้เขียนได้นำเสนอเรื่องความรอบรู้ของชาผ่านทางตัวละครที่เป็นผู้หญิง เนื่องจากเรื่องของชานับเป็นงานในครัวเรือน ถือว่าผู้หญิงจีนในสมัยก่อนนั้นต้องใช้ชีวิตอยู่ในกรอบจารีตสามก๊อชตาม สี่คุณธรรม (三从四德) ตามที่กล่าวว่า ฟุงง (妇功) หมายถึงงานของสตรี สตรีเป็นผู้สันทัดงานฝีมือ เรียนรู้งานครัว ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดจากผู้หญิงในครอบครัว

อาจกล่าวสรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถเรื่องชานั้น เป็นเรื่องที่ว่าผู้หญิงสมัยก่อนของจีนต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบจารีตที่สังคมกำหนดขึ้นจากอิทธิพลของลัทธิขงจื้อ โดยผู้หญิงถูกกำหนดให้อยู่กับหน้าที่ของ “แม่” และ “ภรรยา” ที่ดีที่พึงปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมด้านศิลปะที่มีต่อผู้หญิงจีน ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ พบว่าเป็นค่านิยมที่เกิดจากแนวคิดสามก๊อชตาม สี่คุณธรรม ในส่วนของค่านิยมด้านศิลปะ 4 ประการนั้นเป็นค่านิยมทางสังคมสมัยก่อนที่ส่วนมากจะมีเพียงผู้ชายเท่านั้นที่มีโอกาสได้เรียนรู้ แต่ผู้เขียนเลือกที่จะนำเสนอว่าความสามารถเหล่านี้ เพื่อสื่อว่าผู้หญิงเองก็สามารถทำได้ดีเฉกเช่นเดียวกันกับผู้ชาย และที่ผู้เขียนนำเสนอค่านิยมด้านศิลปะ เพื่อแสดงให้เห็นว่าค่านิยมทางสังคมจีนที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิด

ขงจื้อไม่ได้มีเพียงแค่นิยามทางเพศเท่านั้น แต่แนวคิดขงจื้อยังมีอิทธิพลในด้านศิลปะอีกด้วย เนื่องจาก ลัทธิขงจื้อเชื่อว่าศิลปะมีส่วนช่วยในการขัดเกลาบุคลิกทางสังคมให้มีคุณธรรม มีจิตใจละเอียดอ่อน ดัง คำกล่าวที่ว่า ‘เพราะศิลปะทำให้ละเมียดละไม ใจของผู้มีศิลปะจะประณีตงดงาม’ (เดือนเพ็ญ เด่นจรัส, 2556: 97) โดยศิลปะ 4 ประการที่ใช้ในการขัดเกลา ได้แก่ การวาดภาพ การเขียนอักษรพู่กันจีน การเล่น ดนตรี และการเล่นหมากรุก เมื่อเรียนรู้ศาสตร์ทั้ง 4 ครบแล้วจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีปัญญาและมี จริยธรรมสูงส่ง

4.2 ด้านปฏิภาณไหวพริบ

ปฏิภาณ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “ปฏิภาณ” หมายถึง เชาวน์ ในการกล่าวแก้หรือโต้ตอบได้ฉับพลันและแยบคาย และยังให้ความหมายของคำว่า “ไหวพริบ” หมายถึง ปัญญาไวรู้เท่าทัน ผู้เขียนได้กล่าวถึงปฏิภาณไหวพริบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...เมื่อคืนหม่อมฉันแก่เปลอทำแจกันแตก ทำให้ฝ้าบาทบาทเจ็บ ประณินบิบัติ รับประทานไม่เป็นที่พอพระทัย ส่องเต็กริ้วหม่อมฉัน จึงสั่งลงโทษให้หม่อมฉันถูกลดชั้น เป็นนางกำนัลเท่านั้น ส่วนวันนี้หม่อมฉันไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับงานเลี้ยงพระราชทานวันนี้ เลยสัคนิด หากว่ายาพิษมาจากหม่อมฉันละก็ ขอมแสดงว่าพระองค์นั้นแหละคือผู้วาง แผนทั้งหมด...”

(เพชรยอดบัลลังก์ 1, 2558: 108)

จากตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงความมีไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์ของชิงเฟิงที่ถูกสองเฮาใส่ร้ายว่าตนเป็นคนวางยาพิษ เพื่อปลิดชีพองค์หญิงเจ็ด แต่ชิงเฟิงก็ตอบโต้กลับอย่างชัดเจนแทบจะในทันที ว่าตนนั้นไม่มีส่วนรู้เห็นในงานเลี้ยงวันนี้ และตอนนี้นางเป็นเพียงนางกำนัลเท่านั้น ในตอนนี้ออกจาก จะสื่อถึงไหวพริบในการโต้ตอบ ฉลาดพูด และมีความกล้าแสดงออก ของตัวละคร จึงคาดว่าผู้เขียนอิง ค่านิยม และคุณลักษณะของผู้หญิงในยุคปัจจุบันมาเป็นตัวละคร สื่อถึงความ ไม่ยอมคน แต่ก็ไม่ไววาย ให้เป็นเรื่องใหญ่ ใช้เหตุผลในการโต้ตอบอย่างชัดเจนจะฉาน ลักษณะนิสัยดังกล่าวเป็นที่ชื่นชมของ ผู้หญิงในยุคปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันผู้หญิงเริ่มเข้ามามีบทบาทหน้าที่ทางสังคมและมีอิสระในการใช้ ชีวิตมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากผู้หญิงในสมัยก่อนที่โดนสังคมตีกรอบจนทำให้ไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้เท่าที่ควร

กล่าวโดยสรุป ค่านิยมด้านไหวพริบปฏิภาณที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ พบว่า ลักษณะนิสัยของตัวละครผู้เขียนอิงลักษณะที่ผู้คนในปัจจุบันชื่นชม คือ คนที่เปิดเผยจริงใจ เมื่อมีสิ่งใดที่ไม่ถูกต้องก็พร้อมที่จะพูดความจริง ไม่ยอมที่จะถูกใส่ร้าย มีไหวพริบโต้ตอบแก้ไขสถานการณ์ พุดจาชัดเจน เหล่านี้ล้วนเป็นค่านิยมทางสังคมในปัจจุบันทั้งสิ้น

สรุปผลการศึกษา

บทความวิจัยนี้ผู้ศึกษาศึกษานวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ทั้งหมด 3 เล่ม ประพันธ์โดยเจียนลู่ ฉับแปลเป็นภาษาไทยโดยเปรมสินี หยู, ธนชัย วัชรณรงค์, ธนุ รุ่งโรจน์เรื่องฉาย และวณิดา การระคุณ โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ ปรากฏค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมด้านความงาม ค่านิยมทางเพศ ค่านิยมด้านประพฤติ และค่านิยมด้านความสามารถ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ค่านิยมด้านความงามสามารถจำแนกเป็น ความงามด้านร่างกาย โดยค่านิยมที่พบอย่างศาสตร์โหงวเฮ้ง เป็นค่านิยมที่เกิดจากความเชื่อ บางค่านิยมอย่างค่านิยมผิวขาวเกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิประเทศ ส่งผลให้ผู้ที่ผิวคล้ำป่วยง่าย และมีจำนวนลดลง จนกระทั่งเหลือแต่ผู้ที่ผิวขาว ค่านิยมความงามที่แสดงถึงความแตกต่างทางชนชั้นอย่างการไว้เล็บยาวของผู้หญิงในสมัยราชวงศ์ชิง และค่านิยมที่เกิดจากประเพณีรัดเท้า ซึ่งได้รับอิทธิพลแนวคิดมาจากลัทธิขงจื้ออันเป็นค่านิยมที่ตีกรอบทางสังคมให้กับผู้หญิงในอดีตปฏิบัติตาม เนื่องจากผู้เขียนใช้ฉากย้อนยุคในการเล่าเรื่องค่านิยมความงามด้านมารยาทที่ปรากฏจึงล้วนเป็นค่านิยมของผู้หญิงในราชสำนักทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นมารยาทการยิ้มหรือมารยาทการทำความเคารพ

ส่วนค่านิยมทางเพศที่ปรากฏสามารถจำแนกเป็น ค่านิยมทางเพศที่เกิดจากแนวคิดสามคัล้อยตาม ลี้คุณธรรม ซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากหลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของขงจื้อ โดยแนวคิดสามคัล้อยตาม ลี้คุณธรรมเป็นแนวคิดที่สอนให้ผู้หญิงในอดีตเชื่อฟังและอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ชาย ทั้งยังยังกดทับให้ผู้หญิงอยู่กับหน้าที่ของ “แม่” และ “ภรรยา” ที่ดี และค่านิยมทางเพศที่เกิดจากแนวคิดการถือพรหมจรรย์ คือกรอบจารีตที่กำหนดขึ้นให้หญิงสาวและผู้หญิงที่แต่งงานแล้วปฏิบัติตาม เพื่อ

แสดงออกถึงความภักดีและความซื่อสัตย์ต่อสามีเพียงคนเดียวตลอดชีวิต ทั้งยังเป็นแนวคิดที่สังคมจีนใช้เป็นเกณฑ์ตัดสิน “ผู้หญิงดี” ในสมัยอดีตอีกด้วย

ส่วนค่านิยมด้านความประพฤติที่ปรากฏส่วนใหญ่เป็นความประพฤติที่เกิดจากคุณธรรมสามารถจำแนกได้เป็นความประพฤติที่เกิดจากความกตัญญู ความเมตตา และความจงรักภักดี คุณธรรมทั้งสามข้อนี้ล้วนได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดลัทธิขงจื้อ โดยขงจื้อมองว่าเมื่อมีความกตัญญูต่อครอบครัวแล้ว ย่อมกตัญญูต่อสังคม และก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง และขงจื้อมองว่าเมื่อปฏิบัติตนอยู่บนความเมตตาแล้ว ก็จะส่งผลให้รู้จักการวางตัวที่เหมาะสม และเมื่อผู้คนในสังคมรู้จักการวางตัวที่เหมาะสมแล้ว

สุดท้ายคือค่านิยมด้านความสามารถสามารถ ในอดีตนั้นขงจื้อใช้ศิลปะ 4 แขนงในการขัดเกลาบุคคลทางสังคม ได้แก่ การวาดภาพ การเขียนอักษรพู่กันจีน การเล่นดนตรี และการเล่นหมากล้อม ผู้เขียนได้นำเสนอค่านิยมความสามารถเหล่านี้ผ่านตัวละครที่เป็นผู้หญิง เพื่อนำเสนอความคิดที่ว่าแม้จะเป็นผู้หญิง แต่ก็มีความสามารถที่ทัดเทียมและได้รับการยอมรับจากผู้ชายได้ ทั้งยังปรากฏค่านิยมในปัจจุบันอย่างความสามารถที่เกิดจากปฏิภาณไหวพริบ ซึ่งผู้เขียนได้อิงลักษณะนิสัยของผู้หญิงในยุคปัจจุบันที่เป็นที่ชื่นชมมาใส่ในตัวละคร เพราะนิสัยของตัวละครในเรื่องมีลักษณะที่แตกต่างจากแนวคิดความเป็นผู้หญิงในสมัยก่อนที่โดนสังคมตีกรอบจนทำให้ไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้
 1. นวนิยายแปลจีนเรื่อง เพชรยอดบัลลังก์ เป็นนวนิยายตอนหนึ่งในหนังสือชุดโหมงามบรรณาการ ซึ่งยังมีอีก 2 ภาค คือ เพชรยอดคทาและเพชรยอดขุนพล ซึ่งใน 2 ภาคนี้ผู้เขียนใช้ฉากย้อนยุคในการเล่าเรื่อง แต่ตัวละครเป็นผู้หญิงในยุคปัจจุบันที่มีเหตุการณ์ทำให้วิญญาณมาอยู่ในร่างของผู้หญิงในสมัยอดีต ซึ่งผู้เขียนอาจกล่าวถึงมีค่านิยมในยุคปัจจุบัน จึงนำนวนิยายทั้ง 3 ภาคมาวิเคราะห์ถึงค่านิยมทางสังคมร่วมกัน ซึ่งอาจทำให้เห็นถึงความแตกต่างของสังคมในสมัยอดีตกับปัจจุบัน ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือภาษาไทย

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. (2546). *ตำนานชาในตำราจีน*. กรุงเทพฯ: มติชน

จงเริง. (2556). *ปรัชญาขงจื้อ กตัญญู ธรรมคู่ฟ้าดิน*. กรุงเทพฯ: แสงดาว

จ้าวกว้างเซา. (2560). *ร้อยเรื่องราววังต้องห้าม*. แปลโดย อชิรัชญ์ ไชยพจน์พานิช และชาญ ธนประกอบ. กรุงเทพฯ: มติชน

โจอี ยับ. (2553). *อ่านคนได้ ใช้คนเป็น - เบลูจลักษ์ณ์บนใบหน้า*. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

เจียนถู่. (2558). *เพชรยอดบัลลังก์ 1*. แปลจาก 错嫁良缘之后宫疑云. แปลโดย เปรมลินี หยู และคณะ. สมุทรสาคร: บริษัท ห้องสมุดดอตคอม จำกัด

เจียนถู่. (2558). *เพชรยอดบัลลังก์ 2*. แปลจาก 错嫁良缘之后宫疑云. แปลโดย เปรมลินี หยู และคณะ. สมุทรสาคร: บริษัท ห้องสมุดดอตคอม จำกัด

เจียนถู่. (2558). *เพชรยอดบัลลังก์ 3*. แปลจาก 错嫁良缘之后宫疑云. แปลโดย เปรมลินี หยู และคณะ. สมุทรสาคร: บริษัท ห้องสมุดดอตคอม จำกัด

เดือนเพ็ญ เด่นจรัส. (2556). *ปรัชญาขงจื้อ ฉบับกฎหมายของขงจื้อ*. กรุงเทพฯ: แสงดาว

นริศ วศินานนท์. (2551). *ศาสตร์ศิลป์วัฒนธรรมจีน*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ

นิตยา ชวี. (2546). *อารยธรรมจีน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์

ปารวี ไพบูลย์ยิ่ง. (2544). *ย้อนร้อยปริศนา...รองท้าดอกบัวทองคำ*. กรุงเทพฯ : มติชน

มอลเทจ คัลเซอร์. (2551). *ประตูสู่วัฒนธรรมจีน*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ

ศิริวรรณ วรชัยยุทธ. (2559). “แม่และเมีย บทบาทของผู้หญิงในสังคมจีน.” ใน *พลังผู้หญิง แม่ เมีย และเทพสตรี: ความจริง และภาพแทน*, 249-258. พิพัฒน์ กระแจะจันทร์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อดุลย์ รัตนมันเกษม. (2548). *เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ

อาทิตย์ วรรณทรกุล (ชินแสโอ). (2553). **มองหน้าหาเรื่อง**. กรุงเทพฯ: มติชน

บทความ

พรสวรรค์ เณนิยานนท์ และจอมขวัญ สุทธินนท์. (2561). **ความเป็นหญิงในนวนิยายเรื่องนารีนครา**.

วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร 1, 2-3 (ตุลาคม-ธันวาคม): 203.

พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์. (2562). **เม่งเล่กุน: วิเคราะห์บทบาทผู้หญิงที่ปรากฏในวรรณกรรมแปล**

พงศาวดารจีนเรื่อง ง่วนเจียว. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 16, 1

(มกราคม-เมษายน) : 1.

วิทยานิพนธ์

ตรีศิลป์ บุญจจร. (2523). **นวนิยายกับสังคมไทย พ.ศ.2475-2500**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดารัตน์ ศิริวางกูร. (2556). **ภาพสะท้อนของผู้หญิง และความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมในวรรณกรรม**

แปลจีนเรื่อง “นารีนครา”. สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปราการ กรอิสรานุกุล. (2547). **ความหมายและคุณค่าของสตรีในวรรณกรรมของโก้วเล้ง**. วิทยานิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรสฤติย์ เล็กกู่. (2559). **ภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนในวรรณกรรมแปลจีนเรื่อง รอยยิ้มและน้ำตาของ**

หัวใจ. สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เพ็ง ลี ฉาน. (2560). **สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงจีนในหนังสือรวมเรื่องสั้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

อัยมา มหาพสุธานนท์. (2553). **ความเป็นหญิงจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีจีนยุคหลังเหมา.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

(2553). **เรือนร่างและความงาม พิจารณาความงามผ่านร่างกายและอุดมการณ์.** เข้าถึงเมื่อวันที่
10 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://prachatai.com/journal/2010/08/30873>

(2559). **พบจีนนิยมความขาวเพราะยีนกลายพันธุ์.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2563. เข้าถึงได้
จาก <https://www.posttoday.com/world/410299>

w_ou [นามแฝง]. (2562). **浅绿.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2562. เข้าถึงได้จาก <https://baike.baidu.com/item/浅绿>.

พีชนะ บุญประดิษฐ์. (2553). **ความงาม.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก
<http://www.royin.go.th/?knowledges=%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8>

วนิดา บานเย็น. (2562). **สตรีชั้นสูงในพระราชวังต้องห้าม.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2563.
เข้าถึงได้จาก <http://worldcivil14.blogspot.com/2019/01/blog-post.html>

สู่ยหลิน. (2559). **อยากรู้จักผู้หญิงจีนสมัยก่อน कै้าแต่งหน้ากันยังไงนะ?.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563.
เข้าถึงได้จาก <https://chinesexpert.com/อยากรู้จักผู้หญิงจีนสมัยก่อน- कै้าแต่งหน้ากันยังไงนะ/>

麻烦的制造 [นามแฝง]. (2562). **潇湘书院.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก
<https://baike.baidu.com/item/潇湘书院/2630202>.

แบบโอนลิขสิทธิ์บทความวิจัย

เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า	นางสาวชัชฎา ศรภัทรทวี
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
ภาคนิพนธ์	ค่านิยมทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงจีน ในนวนิยายแปลจีน เรื่อง เพชรยอดบัลลังก์
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์ ดร.สิริชญา คอนกรีต
ที่อยู่ติดต่อได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา	45/1238 ถนนมาเจริญ 81 เขตหนองแขม แขวงหนองค้างพูล กรุงเทพมหานคร 10160
หมายเลขโทรศัพท์	0982483403

ลิขสิทธิ์ของบทความวิจัยอันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย โดยมีกำหนดตลอดอายุการคุ้มครองสิทธิ์

ลงนามผู้โอน

(นางสาวชัชฎา ศรภัทรทวี)

ลงนามผู้รับโอน

(.....)